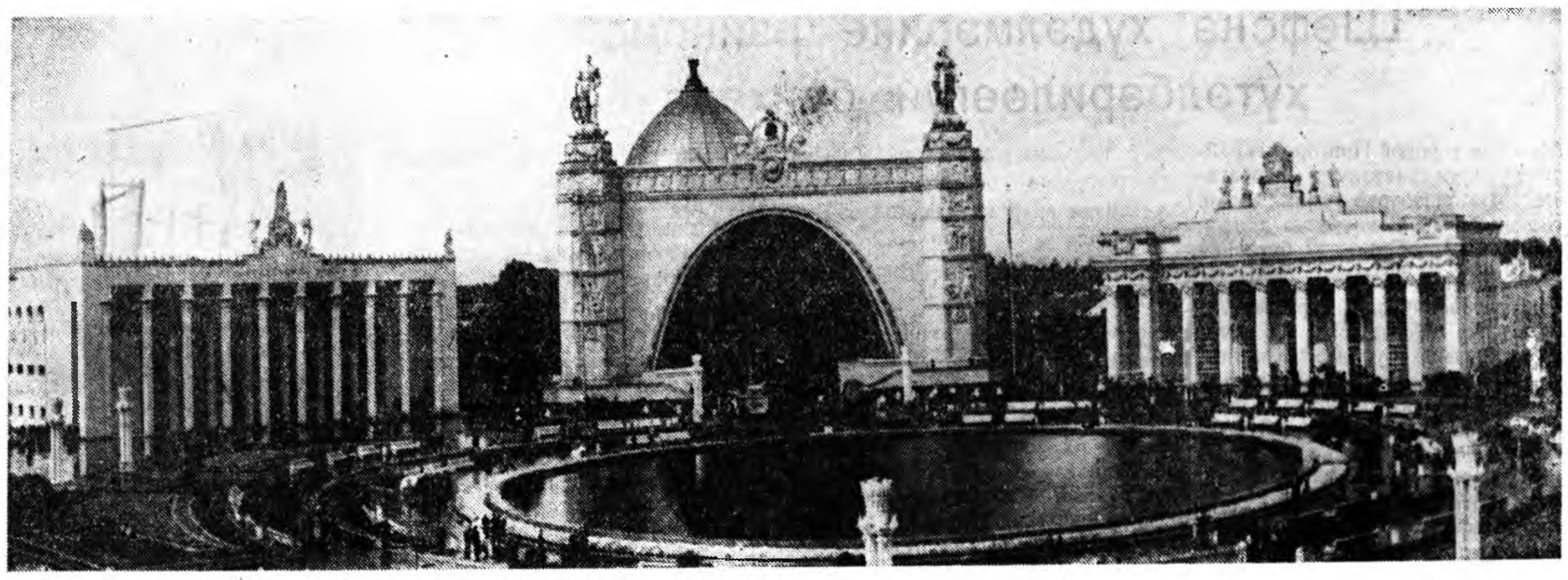
ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

урят-Монголой
ҮНЭН

ССэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

115) | 1956 оной сентябриин 4, вторник | Сэн 20 мүнгэн

МАНАЙ ЭХЭ ОРОНОЙ СТОЛИЦА—МОСКВАДА

Москва. Хүдөө ажахын ба промышленна Бүхэсоюзна выставкэ. Механизациин талмай.

Партийна гэгээрэлэй шэнэ жэлые эмхитэйгээр эхилхэ

ай республика дотор на гэгээрэлэй шэнэ жэл истнуудай хэдэг ажа- нютагай эрхэ байдалые а абан, октябриин нэ- октябриин 15 хүрэтэр юм. Мүнөө үедэ олон- партийна организацинууд салай шэнэ жэлдэ бэ- хэжэ, коммунист бү- хөөрэлдэжэ, тэрэнэй аргаар политическэ эрдэ- эшэлүүлхэ байһан тухай хойлжо, кружок, семи- удые хүтэлхэ пропаган- удые шэлэн оложо бай-

етскэ Союзай Коммуни- скэ партиин XX съезд йна пропагандые эмхид- дэ горьтой дутагдалнуу- бии байһые элирүүлээд, ние усадхаха хэмжээнүү- хараалһан байна. Идеоло- ска хүдэлмэриие комму- ическэ байгуулалтын зо- онуудһаа, ажабайдал- таһарангяар ябуулдаг ые эсэслэн усадхахын а партийна организаци- хадаа партийна гэгээрэ- шэнэ жэлэй эхилтэр горь- он бэлэдхэлэй хүдэлмэри ялгатай болоод байна.

ртийна һуралсалай үн- жэлдэ, иланһаяа КПСС- XX съездын материалнуу- зэжэ байха үсдөө про- дистска хүдэлмэриие кол- совхозой, предприятиин хэжэ байһан зорилгонууд- ягта холбоотойгоор ябуул- предприятиингаа, колхо- оо экономикые шудалан тушаа зарим тэды юумэ һэн байна. Кударын, Кях- Заиграйн аймагуудта хү- ажахын тодорхой эконо- ин асуудалнуудые шудал- еминарнууд яһала һайнаар лжэ, колхоз, МТС-үүдэй бэрилэгшэдтэ ажахыгаа ор хүтэлбэрилхэдэнь, кол- доторойнгоо арга болом- хүсэдөөр элирүүлэн хэ- хэдэнь туһалһан байна.

гөөр бүхы кружогуудта, арнуудта марксистско- скэ теориие ажабайдал- али нэгэн коллективэй хэжэ байһан зорилгонууд- нягта холбоотойгоор шу- аг боложо шадаадүй, тео- һургаал заабаринуудые ор сээжэлдэдэг ушарнууд байгаа. Бэеэ даагаад по- ескэ эрдэмээ дээшэлүүл- эрэ зүгээд, бүхэли жэл марксистско-ленинскэ нэ- е ном дэлгэжэ уншангүй һан коммунистнууд бии ан юм. Тиихэдэ зарим пар- а организацинууд, партиин ай айкомуудай пропаганда агитациин таһагууд комму- тнуудай һуралсал тухай мэдээ суглуулаад лэ, бэеэ аад һурагшадай һуралса- һонирхонгүй, тэдэндэ хэ- й туһаламжа үзүүлээгүй аа. Иимэ ушарнууд Зэдын ата, Городской райондо рһэн байна.

э дутагдалнуудые усад- КПСС-эй XX съездын һан заабариин, партийна сал тушаа партиин ЦК- аяхан абаһан шиидхэбэ- ёһоор партийна гэгээрэ- эмхидхэхын тулада пар- гэгээрэлэй сетиие үүлхэ хэрэгтэ партийна изацинууд онсо анхарал улха зэргэтэй.

най областной партийна изациин коммунистнуу- дай дүрбэнэй нэгэ хубинь дээдэ ба дунда һургуули дүүргэнхэй юм. Тэдэнэр бэеэ даагаад марксизм-ленинизмын һургаал шудалха хүсэд бэлэдхэлтэй болонхой гээшэ. Зүгөөр лэ тэдэндэ зорюулһан лекцинүүдые уншалга, тус тустайнь гү, али тэдэниие олоорнь суглуулаад консультаци, хөөрэлдөө, семинар, теоретическэ конференци үнгэргэлгэ, шухала теоретическэ асуудалнуудые хамтааран зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Тиихэдэ юрэнхы эрдэмээр бага, политическэ талаараа багахан бэлэдхэлтэй коммунистнууд политһургуулинуудта, мүнөө үеын политика шудалха кружогуудта ябажа, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ юм. Иимэ политһургуулинуудые, кружогуудые коммунистнуудай хүдэлмэриин услови, тэдэнэй ямар халаанда хүдэлдэгые хараадаа абажа эмхидхэхэ хэрэгтэй. Тэдэниие һайн байраар, ном дэбтэрээр, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдээр, нютагай материалаар хангаха тушаа эртэнһээ оролдохо шухала.

Коммунистнуудай дура хүсэлтэй тааралдуулан партиин түүхэ, марксистско-ленинскэ философи, марксизм-ленинизмын теориин зарим шухала асуудалнуудые шудалха кружогууд, семинарнууд байгуулагдаха байна.

Зургаадахи табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүгэдэарадай тэмсэлэй боложо байһан мүнөө үедэ тодорхой экономикын асуудалнуудые шудалха, экономическа һургуулинуудые, кружогуудые, теоретическэ семинарнуудые, конференцинүүдые байгуулха гээшэ тон шухала. Иимэ кружогуудай, семинарнуудай пропагандистнуудаар колхоз, совхозуудай ба МТС, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдые, түсэблэлгын органуудай хүдэлмэрилэгшэдые, инженернүүдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые томилходо кадрнуудай экономическа һуралсалые тус тус коллективүүдэй шиидхэжэ байһан зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулагдадаг гэжэ дүршэл харуулна. Тиимэһээ тодорхой экономико шудалха кружогуудые, семинарнуудые хүтэлбэрилхэ пропагандистнуудые шэлэн олохо хэрэгтэ тусгаар анхарал табигдаха зэргэтэй.

Партиин горкомууд болон райкомууд пропагандистнуудые шэлэн олохо, тэдэнэй түрүүшын семинарнуудые һайн бэлэдхэлтэйгээр энэ һарада үнгэргэхэ, партийна библиотекэнүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха тушаа хойшолуулашагүй хэмжээ абаха ёһотой. Үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл шудалха, ниитэлхэ, тиигээд тэрэниие дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ пропагандистнуудай (семинарнуудые түрүү предприятида, колхоздо, МТС-тэ үнгэргэгдэбэл ехэ ашагтай байна. Гадна, һайн амжалта туйлаһан түрүү фермэдэ, колхоздо, заводто, тракторна бригадада пропагандистнуудай экскурси эмхидхэжэ байхада ехэ һайн.

Партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ саг соонь, һайнаар бэлэдхэжэ, һуралсалые эхилхэ гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилго мүн.

Артелиингээ ажалда хамаарнагүй

(Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци артелиингээ хүгжэлтэдэ хайша хэрэгээр хандана)

Силос даража байһан ехэхэн траншейн хажууда үдэрэй 12 час боложо байхада ошоходомнай, нэгэ «ЗИС-150» маркын машина дээрэ кукуруза ашажа асараад, тэрэнээ буулгаашьегүй, колхоздо туһалхаяа ерэһэн гурбан хүн тамхи татажа һуунад. Тэдээнээр хөөрэлдэхэдэ үглөөнэй миил хоёр машина ногоо асарһан, үшөө нэгэ машинада багтаха эшэ набша бии, ондоо сабшажа бэлдэһэн ногоон үгы гэлдэнэ. Энэ траншейн 50 тонно ногоо багтаха нэгэ таһагые табан хоног соо дүүргэжэ ядашаһан, хэршэһэн ногоо рүүнь гараа хэшэгүй халашаһан байба. Энэмнай Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо болоһон ушар.

Тэндэһээ бусаад, аймагай центрһээ баруугаар полиин захада байһан комбайнай хажууда ошоходо трактор, унтархай мотортой комбайнай хажууда гурбан хүн һуунад.

— Энэ манай түрүү комбайнер нүхэр Даша Эрдынеев гээшэ,— гэжэ партиин айкомой хоёрдохи секретарь нүхэр Петров танилдуулна. Даша Эрдынеев нёдондо яһала һайнаар хүдэлһэн байбашье, энэ жэл «иимэ бирагүйгөөр» ажаллажа захалаад байһанаа нүхэр Петровто хэлэнэ. Нээрээшье, харанхы үглөөнһөө трактор комбайнаа бэлэн болгоод, солоомо бухаллаха хүниие хүлеэһэниинь, арбан дүрбэтэйхэн, тэрэ мүртөө бэеэр багахан хүбүүн юушьегүй гар мухараар ерэһыень арсажа, бусааһан байба.

Үдэртөө хэды гектар хадаха нормотой, сезон соогоо бүхыдөө хэды гектар хуряаха уялга абаһан, хэнтэй мүрысэнэбта—гэжэ һонирхоходо, комбайнер юушье мэдэбэгүй.—Мүнөө жэл намтай энээн тухай хэншье хөөрэлдөөгүй. МТС-эйшье, колхозойшье парторганизациин зүгһөө иимэ юумэ дуулаагүйб,—гэжэ нүхэр Эрдынеев харюусаба.

Эндэ нилээд үнихэн байгаад, саашаа ябабабди. Хоёрдохи бригада хүрэхөөр баруун хойшоо ошожо ябатарнай, үргэн ехэ сабшалангай дунда хойноо прицеп шагтагалһан «ЗИС» маркын самосвал машина байба, тэрэниие тойроод хэды хүнэй үбһэ тармажа ажаллахань харагдана. Мүн тээ саанахана, харгын саада тээ нэгэ хүн үбһэ ехэхэн лэ эршэмтэйгээр сабшажа ябана. Тэрэнэй хажууда ошоходомнай колхозой хүнгэн машинын шофёр сүлөөтэйдөө артелиингээ сабшалан дээрэ ерэжэ, өөртөө үбһэ сабшажа байһан байба. Тэрэ прицептэй машиныншье шофёр комбайнһаа ороохо зөөхөөр гараһан аад лэ, гэртэхинээрээ эндэ ерэжэ өөртөө үбһэ хуряажа байһаниинь элирбэ. Саашань харахада тэрэ эхи захагүй гэхээр үргэн сабшалангай эндэ тэндэ, нэгэ хоёроороо хүнүүд үбһэ сабшахань харагдажа, тэдэ бултал колхознигууд, өөһэдтөө үбһэ сабшажа, тармажа, бухаллажа байба.

Саашаа, хоёрдохи бригадада ошожо, тэрэ бригадын силос даража байһан газарта хүрэхэдэмнай хэншьегүй, ойрохоно огородой бригадаархид, тэдэнэртэ туһалхаяа ерэһэн Иволгын дунда һургуулиин дүшөөд һурагшад үгэрсэ, помидор түүжэ байба. Үгэрсэ, помидоройнь ургаһан гээшэнь тайхалтай һайн. Теэд иимэ һайн ургасаяа болошогүй һаланаар түүжэ байһаниинь ехэл гэмшэлтэй.

Тэндэһээ аймагай центр бусажа ябатараа, энэ бригадын ток дээрэ хүрэжэ, тэрэнэй бэлэн болоһые үзэхэ гэжэ ошоходомнай, энэ бригадын таряан хуряагдажа эхилһэншье мүртөө, тэндэ 3 хүн һаяхан ерээд, цементэлэгдэһэн талмайе хамажа захалжа байбад. Склад, хушамал һарабшатай ток соонь харахада сэбэрлэгдээгүй, хүнэй хүлөө хухалжархихоор муухай байба.

Энэ колхозой ажал хүдэлмэри дээгүүр ябажа хараад байхада, саашадаа тэсэжэ болохогүй эмхи гуримгүй, нобшо, задагай зайдан байдал хаа хаанагүй үзэгдэнэ. Теэд иимэ байдалые хаража, мэдэжэ байһан парторганизаци, тэрэнэй бюро, секретарь юугээ хэжэ байдаг, ямар хэмжээ абана гээшэб гэжэ асуугдаха болоно.

— Парторганизациинь секретарь нүхэр Цыренов колхозой агроном байһан дээрэһээ партийна хүдэлмэридөө анхаралаа табидагшьегүй, хэхэ зорилгоёошье һайса мэдэдэггүй юм, — гэжэ эндэхид хэлсэнэ.

Тээ наашаа ябажа байтарнай нэгэ «Москвич» машина түйлгэжэ яба- ба. Колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Цыренов МТС-эй главна агрономой орлогшотой таряанай поли дээрэ комбайнай ябаха мүр гаргуулха гэжэ ехэл яаралтай, манаар хөөрэлдэхэ дурашьегүй хэбэртэй байхадань, нүхэр Петровни «иимэ тиимэ» юумэ хэгты гэжэ ажахын талаар заабари үгөөд лэ, партийно-политическэ хүдэлмэри, мүрысөөн тухай үгэшье андалдангүй саашалба.

Колхозой центр, конторо, бригада, полевой стан, колхознигуудай хүдэлжэ байһан бэшэшье газараар ябахада, партийно-политическэ хүдэлмэриин ябуулагдажа байһан энэ гэхэ юумэ харагданагүй. Плакат, лозунг, уряанууд тэжэ үгы. Ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһанууд» хаа яа, һанахадаа нэгэ гаргадаг,—үгышье һаа үгы, гаргагдахадаашье тэдэнь удха муутай, ёһо тэдыгээр гаргагдадаг юм байна. Тэжээл бэлэдхэлгэ, таряа хуряалга дээрэ хүдэлжэ байһан колхознигууд, мүн город, аймагай центрһээ ошоһон хүдэлмэришэд, албахаагшадай дунда социалистическэ мүрысөөе эмхидхэхэ, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха, тэрэнэй түлөө агитаторнуудые томилхо тухай һанаандаашье оруулһан хүн үгы.

Колхознигуудай дунда ажалай журамай һуладаад, хүдэлмэриин иимэ муугаар ябажа, үнэтэ сагай үнгэржэ байхада, эндэхи коммунистнууд комсомольско организациингаа хэдэн олон гэшүүдтэй хамтаржа, ёһотой гэгшээр зүбшэхэ, зохихо хэмжээнүүдые абахаяа яана гээшэб? Тиигээд өөһэдынгөө хүсые колхозой гол шухала хүдэлмэри дээгүүр зүбөөр хубаарилан табяад, социалистическэ мүрысөө бодотоор эмхидхэбэл, ажал хэрэгэй урагшатайгаар ябахань лабтай. Эндэхи колхознигуудай дунда ойлтуулам- жын хүдэлмэри ябуулаагүйдэ ажал хүдэлмэриин унжагайрһан, ажалай журамай һуладаһаниинь гайхалтай бэшэ. Эгээл иимэһээ ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг, залхуу зайдан хүнүүд зэмээ амсангүй үлэнэ. Партийна организаци, правлени тэдээндэ хатуу эрилтэ хэжэ, тодорхой даалгабари үгэдэггүй байхань халагла́хаар.

Эдэ бүгэдые хаража, үзэжэ байһан партиин айком, нэн түрүүн тэрэнэй Иволгын МТС-эй зонодохи инструкторска группа энэ колхозой парторганизациин хүтэлбэрилхы ба эмхидхэхы үүргые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһалдаггүйнь ехэ гэмшэлтэй. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздошье партийно-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдадаг, тэндэ үбһэ хуряалга баһал муугаар үнгэржэ байна.

Эндэхи парторганизацинууд гансашье тэжээл бэлэдхэлээр һонирходоггүй бэшэ, харин колхозойнгоо али бүхы дэбжэлтэдэ тон багаар һаналаа табидаг, хайша хэрэгээр хандадаг байна.

Колхозой түрүүлэгшэ — гушамянгатан нүхэр Уртюбаев һанаһанда хүрэжэ хүдэлнэгүй, теэд партиин айком нүхэр Уртюбаевта эрилтэ хэдэггүй, колхозыень кадрнуудаар бэхижүүлхын талаар бодото туһаламжа үзүүлдэггүй гэхэдэ болоно.

Сагай ошожо, ажал хүдэлмэриин заһаршагүйгөөр хойно орошоогүйдэ, партиин айкомой бюро, Иволгын МТС-эй зонодохи айкомой секретарь нүхэр Ботхолова энэ колхозой ажалда тохёолдоһон хүндэшэг байдалтайнь һайса танилсажа, зохихо зэргын туһа хүргэхэ, иигэжэ колхозой правлениин, парторганизациин хүтэлбэрилхы үүргые эрид дээшэлүүлхэ тодорхой хэмжээ абаха болоо гэжэ һанатдамаар байна.

Г. ДАШИЕВ,
манай тусхай корреспондент.

Метрогой „Усачевская" станцида

Метрогой фрунзенска радиуста барилгын хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэжэ байна. Тус радиус Лужникидахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ центральна стадионтой столицын районуудые холбохо юм. «Усачевская» станциин барилгашад газар дорохи воказалай байха нүхэ малтажа дүүргээ. Энэ станциин хананууд шэрэмээр хэгдээ. Мүнөө эндэ гоёолгын хүдэлмэринүүд хэгдэжэ байна.

Байрын гэрнүүд болбосон түхэлтэй болгогдоно

Манай Эхэ ороной столица—Москва жэлһээ жэл бүри улам болбосон түхэлтэй боложо байна. Элдэб районуудта олон дабхар капитальна гэрнүүдһээ гадна, үсөөн дабхар гэрнүүд олоор баригдана, хуушан гэрнүүд заһагдана. Заһабарилгабарилгын городской 7, районой 25 трестнүүд барилгын хүдэлмэринүүдые хэжэ байнхай. Олохон трестнүүд заһабарилгын ажал ехэтэй хүдэлмэриие бүрин механизацилжа шадаа.

Энэ жэлэй түрүүшын хахад соо 1336 гэр капитальнаар заһагдаа. 78 гэртэ гүйсэд комплексно заһабарилга хэгдэбэ. Москвагайхидай гэр байранууд болбосон түхэлтэй болгогдоно. 114 гэр пеэшэнүүдэй орондо ууралаар дулаасуулагдадаг болоо.

Шэнэ пароходууд

«Антон Макаренко», «Александр Малышкин» гэжэ туд тудтаа 450 мориной хүсэтэй 2 дабхар пассажирска шэнэ пароходууд столицын московско гол мүрэнэй пароходстводо ерэбэ. Эдэ пароходууд советскэ инженернүүдэй проектээр Венгридэ бүтээгдээ. Москва — Уфа — Москва гэһэн замаар эдэ пароходууд ябаха юм.

«Сергеев-Ценский», «Сергей Есенин» гэжэ, мүн иимэ түхэлэй хоёр шэнэ пароход Москва ерэжэ ябана.

(ТАСС).

Индонезиин Республикын Президент Сукарнын Ленинград ошоод байһан тухай

НИНГРАД, сентябриин 1. эй тусхай корр.). Индоне- Республикын Президент д-р о ба тэрээнтэй хамта ябал- хүнүүд Ленинградта хоёрдо- өө айлшалжа байна. Мү- Индонезийскэ айлшад Ле- тай танилсажа үргэлжэлөө. Сукарно, тэрээнтэй ябалсаһан үглөөгүүр Петродворец ма- ошожо, тэндэхи парк болон шагта фонтануудые хараһан Тэндэ Президентые олон зуу- ленинградайхид халуунаар алаа.

Ленинград бусажа ерээд, Президент болон тэрээнтэй ябалсаһан хүнүүд В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ ленинградска метрополитендэ ошоһон байна. Тэдэнэр «Автово», «Нарвская», «Пушкинская», «Плющадь восстания» гэжэ станцинуудые хараа. Удаань Индонезийскэ айлшад Нева мүрэнэй эрьеэр, городой талмайнууд болон үйлсэнүүдээр ябаһан байна.

Мүнөөдэр Президент Сукарно болон тэрээнтэй ябалсаһан хүнүүд Смольнодохи В. И. Ленинэй комнатые хараа.

Республикын МТС-үүдтэ таряа хуряалгын ябаса тухай 1956 оной сентябриин 1-нэй мэдээн (гектараар)

МТС-үүд	Ороохото культурануудые хуряалга (түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)	Тэрэ тоодо сохигдоһониинь (кукурузагүйгөөр)	Кукуруза хуряалга (түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)
Итанцын	20,4	1025	81,9
Ехэ-Кударын	20,0	1488	91,4
Бичурын	20,0	3023	85,4
Иволгын	12,4	724	100,0
Охин-Булагай	11,6	1191	76,1
Түнхэнэй	11,1	718	40,7
Хамнигадайн	9,6	533	78,8
Сосновско	9,0	—	44,6
Хориин	9,0	239	74,3
Бага-Куналейн	8,6	944	57,8
Темлюйскэ	8,3	498	37,8
Хүнтэйн	8,2	849	100,0
Үдын	8,0	286	65,2
Баргажанай	7,7	209	37,2
Ново-Брянска	7,2	435	63,9
Хэрэнэй	7,1	450	56,1
Ехэ-Куналейн	7,0	466	100,0
Пограничиа	7,0	84	25,1
Хэжэнгын	6,7	131	76,4
Гашейн	5,9	402	88,8
Тарбагатайн	5,7	495	23,3
Үшөөтэйн	5,5	92	65,7
Жэрэмэй	5,4	342	47,4
Бургалтайн	5,2	—	87,7
Саянтын	5,2	190	100,0
Сэлэнгын	3,3	30	53,6
Кабанскын	3,2	207	27,5
Сухын	3,0	420	73,2
Кяхтын	3,0	—	34,0
Закаменай	3,0	—	3,4
Ториин	2,6	—	57,4
Хүрбын	2,6	295	45,2
Цагаан-Үсанай	1,9	—	27,4
Суулгын	1,8	201	100,0
Селендумын	1,5	40	65,3
Чесанын	1,2	—	56,4
Хонхолойн	0,7	120	100,0
Эгэтын	—	—	—

Һүүлэй табан хоногой туршада республика дотор таряа хуряалгын хүдэлмэри бирагүйхэнөөр ябуулагдаба. Августын 25-най мэдээгээр республикын МТС-үүд таряа хуряаха түсэбөө 2,6 процент дүүргэһэн һаа, мүнөө сентябриин 1-нэй байдалаар оройдоо 6,6 процент дүүргээд байна. Илангаяа Яруунын аймагай Эгэтын МТС, Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн МТС, Хэжэнгын аймагай Чесанын МТС таряа хуряалгаар ехэ гээгдэлдэ ороод байна.

Һаядаа республикын олонхи аймагуудта хура бороо ороно. Иимэһээ таряа хуряалгые хойшонь татахагүйн тулада амяарлан хуряалгые үргэнөөр хэрэглэхэ, МТС-үүд хуряалгынгаа бүхы техникые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахые оролдохо ёһотой. Илангаяа лафетнэ жаткануудые, кукуруза хуряалгын комбайнуудые үдэр һүнигүй хүдэлгэхэ шухала байна. Тиихэдэ таряа хуряалга, тэжээл бэлэдхэлгэдэ ябаһан механизаторнуудай, колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээд, тэрэнэй дүнгүүдые саг соонь гаргажа байха хэрэгтэй.

Республикын аймагуудта тэжээл бэлэдхэлэй ябаса тухай 1956 оной сентябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбһэ хуряалга	Силос даралга	5 хоног соо силос даралгын нэмэгдэниинь (тонноор)
Түнхэнэй	66,0	38,4	1253
Кабанскын	53,6	23,9	507
Курумканай	50,4	41,7	1803
Закаменай	18,9	50,4	574
Заиграйн	48,4	29,3	1035
Баргажанай	46,5	48,4	1773
Прибайкальска	46,1	67,1	760
Байкало-Кударын	42,8	13,3	540
Иволгын	40,2	48,2	2299
Хориин	37,6	37,3	1063
Хэжэнгын	34,4	59,9	1942
Бичурын	34,4	18,6	2818
Кударын	32,6	51,1	3034
Ториин	30,6	27,0	1257
Кяхтын	30,4	26,4	1225
Сэлэнгын	28,8	26,5	2645
Баунтын	28,7	—	—
Тарбагатайн	27,1	12,7	1383
Зэдын	25,4	38,3	2004
Яруунын	25,1	22,3	242
Мухаршэбэрэй	23,5	36,7	3603

Шефскэ хүдэлмэриие райкомой хүтэлбэрилөөгүй байхада

Улан-Удэ городой Пригороднэ районой 13 предприятинууд Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй аймагуудай олохон колхозуудые шефтээ абажа, тэдэнэртэй тусхай договор баталhан байха юм.

Тэдэ договорнуудай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байhые иимэ баримтанууд гэршэлэн харуулна. «Скотимпортын» Никольско база Тарбагатайн аймагай «Победа» колхозые шефтээ абаа hэн. Энэ база договорой ёhоор колхоздо үхэрэй типовой нэгэ байра барижа үгэхэ ёhотой байгаа. Колхоз баталhан договороо дүүргэлтэ болгон, энэ оной Майн нэгэн болотор барилгын талмайда модо, шулуу, гэхэ мэтые асарха ёhотой байhан юм. Гэбэшье, тэрэ уялгаяа саг соонь дүүргээгүй. Тиигэбэшье базын хүтэлбэрилэгшэдэй дары хэмжээ абаhанай ашаар түрүүшын ээлжээндэ хэгдэхэ ёhотой барилгын түсэб дүүргэгдээ hэн. Барилгаяа саашадань түргөөр хэхын тулада базын хүтэлбэрилэгшэд колхоshoo туhаламжа абажа ядаад, КПСС-эй Тарбагатайн айкомдо хандаhан юм. Айкомой хүтэлбэрилэгшэд колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ hануулхабди гэhэн аад, мүн лэ үгэдөө хүрөөгүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд урданайхидаал адли барилгын ябасаар hонирхоногүй. Барилгые техническэ талаарнь хүтэлбэрилхэ ёhотой нүхэр С. Акинфеев барилга дээрэ хаа яа ерэдэг байбашье, ямаршье туhаламжа үзүүлнэгүй. Хүдэлмэришэдые эдеэ хоолоор хангаха гэhэн уялгаяа колхоз дүүргэнэгүй. Барилгын материалнуудай, илангаяа хюрөөдэмэл модоной дутамагhаа, аймагай болон колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй туhалаагүйhөө боложо, барилгын хүдэлмэри арай гэжэ хахадлаад лэ зогсошоо.

Үдын модо урадхуулгын конторо Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозтой договор баталжа, тэндэ 1000 тонно орооhоной багтаха склад бариха ёhотой байhан юм. Үдын модо урадхуулгын конторо договороо дүүргэлтэ болгон, 13 барилгашадые колхоздо эльгээhэн байгаа. Колхозой правлени эдэ хүдэлмэришэдые барилгада хэрэглэхын орондо байрын гэрнүүдые зөөлгэхэ, мүн бусадшье жэжэ хүдэлмэридэ хэрэглэhэн байна. Хүдэлмэришэдэй ажалые эмхидхэжэ шадаагүй дээрэhээнь конторо хүдэлмэришэдөө hөөргэнь асарха баатай болоо. Дээрэ дурсагдаhан колхоз хүдэлмэришэдтэ түлэгдэхэ ёhотой 13.706 түхэриг мүнгые мүнөөшье болотор эльгээнэгүй.

Иимэрхүү баримтанууд мүн бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ. Үдын урда бэеын «Заготзерногой» база, тэрэшэлэн амhартануудые заhабарилдаг мастерской энэ оной апрельдэ Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозтой договор баталжа, 25 эхэ гахайн байра барихаар шиидэhэн юм. «Заготзерногой» базын, тэрэшэлэн амhартануудые заhадаг мастерскойн хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абахын орондо КПСС-эй райкомдо мэдээсээд лэ, hанаагаа амаршоо.

Колхозуудтай договор баталhан 13 организацинуудай аяар арбан хоёрынь уялгата хэлсээгээ дүүргэжэ шадаагүй. Энэ юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, колхозууд барилгашадые хюрөөдэмэл модоор, байра байдалаар, эдеэ хоолоор хангаагүй. Тарбагатайн аймагай «Красный боец» гэжэ колхоздо ерэhэн хүдэлмэришэд байрагүй дээрэhээ сарай соо байха баатай болоно. Колхоз тэдэнэрые hайн эдеэ хоолоор хангаагүй. Hүшье худалдан абаха аргагүйдэнэ.

Промышленна предприятинууд болон колхозуудай хоорондоо баталагдаhан договор тон хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Колхозуудта хэгдэжэ байhан барилгын олонхинь эхилэгдээд гү, үгышье hаа хахадлаад лэ зогсошоhон байна. Барилгын хүдэлмэриин тиимэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байхада промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд hанаагаа хүсэд табинагүй. Никольско базын, Үдын модо урадхуулгын конторын хүтэлбэрилэгшэд барилга түргэдхэхын тула зохихо хэмжээ абахын орондо хүдэлмэришэдөө hөөргэнь асархаhаа бэшэ, ондоо юумэ хээгүй.

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай директор нүхэр Карасев колхозуудта хэгдэхэ шефскэ хүдэлмэриие өөрөө хинан шалгахын орондо ондоо хүнүүдтэ даалгажархиhан байна. Хэрбээ мяха-консервын комбинат, баталагдаhан договорой ёhоор, Мухаршэбэрэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо барилга хэжэ байбашье, энэ аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхоздо шефскэ туhаламжа үзүүлнэгүй.

Колхозуудта шефскэ туhаламжа үзүүлхэ ёhотой промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдhөө зохихо эрилтэ хээгүй дээрэhээ КПСС-эй Пригороднэ райком бага бэшэ зэмэтэй байна. Партиин райком энэ шухала асуудалда зохихо анхарал хандуулха уялгатай.

М. Нодельман.

Слесарь Василий Соколов Улан-Удын паровозно депогой ажалай түрүүшүүлэй нэгэн юм. Нүхэр Соколов үдэрэйнгөө даалгабариие 170 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Соколов ажаллажа байна.

А. Мантаевай фото.

Харюусалгаяа мартаhан секретарь

Үндэр наhатай үбгэд, хүгшэдhөө эхилээд, үхибүүд хүртэрөө бултадаа хуряалгын хүдэлмэридэ гаранхай, колхозой центр тосхоной үйлсөөр хүн зон хомор харагдана. Мүн холын городуудhаа, аймагай центрhээшье колхоздо ерэhэн хүнүүд тухагүй ажаллажа байнад.

Иимэ шахардуу үдэрнүүдэй нэгэндэ Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой правлениин газаа аймаг зургаанhаа ерэhэн түлөөлэгшэ артелиин түрүүлэгшэтэй хамта үбhэшэдэй бригадада гарахаар түхеэржэ байба. Эгээл энэ үедэ правлениин байшантай зэргэлhэн гэрhээ хэдэн шамбай эрэшүүл hубарилдан найгаhаар гаража, хойто захын хотон айлнууд руу шэглэн шууялдаhаар ябашаба.

— Hэ, парторг бригадир хоёрнай тэрэ ябанал,—гээд хэнэйшьеб, саашадань хэлэжэ үрьдеэгүйдэ түрүүлэгшэ Борис Раднаевич тодожо абан сасуу, шэг шарайгаа хобхо татан:

— Яаhаншье хүнүүд гээшэб. Хүдэлмэриин халуун үедэ, колхозчигуудай унаhан малгайгаа абаха сүлөөгүй ажаллажа байхада, архидажа ябаха. Энэ парторгомнайшье ажал хэрэг бүтээхэеэ болёол даа. Аргын олдоол hаа архидашаха... Үгы энэ Цэмпил бригадирнай юрдөө яагаа гээшэб? Гурбан үбhэшэниие оложо, хүнэhэ хоол абаад, Хөөлэнтынтөө бригада үглөөгүүр гараха ёhотой юм hэн. Тэдэниие энэ гэhээр правленидэ ерэхэ гэл даа,—гээд ойроо байhан нэгэ заахан хүбүүе эльгээбэ.

«Жульбаан Чимитцырен хоёр, бэшэниинь танинагүйб гээрэй» гээд, тэдэнь ажаггүй худалаар, үгы хүнэй нэрэ хэлээд, тэрэ' хүбүүтээ бусаажархиба.

Уданшьегүй аймагай түлөөлэгшэ колхозой түрүүлэгшэ хоёрой гэдэниие хүсэжэ ошоходонь, уhан харада олойршоhон парторганизациин секретарь Сампил Цыренович Цыренов, нэгэдэхи комплексно бригадын бригадир Сэмпил Цыренжапов гэгшэд байжа байба...

Сампил Цыренович Цыренов үнгэрэгшэ жэлэй намар колхозой коммунистнуудай суглаан дээрэ партийна эхин организациин секретаряар hунгагдаhан, яhала эрдэм бэлигтэйшье залуу хүн юм. Энэ хүн хүдэлмэриингөө хажуугаар колхозой клубые даалсажа, колхоshoo hара бүхэндэ горьтойхон салин хүлhэ абадаг, hайн гэр байратай болгогдоhон, тобшоор хэлэбэл, ажаллаха арга боломжоор хангагдаhан байна.

Колхознитуудай дунда политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха ёhотой байhан аад, ажал харюусалга хоёроо мартажа, хара архи намнадаг, коммунистнуудай хэды захиха, шүүмжэлхэдэ сожоошье татадаггүй хүн юм.

Мүнөө тус колхозой партийна эхин организациин хүдэлмэринь тон муу байна. Тэжээл бэлэдхэлэй харюусалгатай энэ үедэ парторгын архидажа ябахада ямар ажал хүдэлмэри урагшатай, бүтээсэтэйгээр ябахаб даа! Энэ колхоз аймаг соохи томо артельнүүдэй нэгэн болобошье, тэжээл бэлэдхэлгээр ехэ гээгдэлдэ оронхой. Hүүлэй мэдээнэй ёhоор, үбhэ сабшаха түсэбөө хахадлаашьегүй, хуряалгынгаа түсэбые арайхан арбаад процент, силос даралгаар мүн лэ арбаад процент дүүргэнхэй. Тэндэ хүдэлмэрилжэ байдаг № 7—8 тракторна бригадануудай техникэ ходо эбдэржэ, hаатажа, урагшаа ябанагүй. Нүхэр Гунсуевэй хүтэлбэрилдэг № 8-дахи тракторна бригадада бүридхэгшын үгы дээрэhээ, арбаад хоног соо хэгдэhэн хүдэлмэриин тоо хэмжээн тодорхойлогдоогүй, мэдээншье хүргэгдээгүй байhаар.

— Энэ дутагдалыемнай Чесаныш МТС-эй дирекци, колхозой правлени мэдэбэшье, хэмжээ абанагүй. Парторганизацимнай секретаршье ябагшагүй. Наймадахи үдэрөө хэhэн ажалайнгаа дүнгые мэдэхэгүй байнабди, — гэжэ тракторна косилкошон Даба Бальжиров мэдүүлнэ. Ожорhотын бригадынхидтай хөөрэлдэхэдэ тэдэнэр үдэрэйнгөө нормыешье, өөhэдынгөө дүүргэлтыешье мэдэхэгүй байба.

Колхозой үбhэшэдэй алишье бригадаар ябахада, мүрысөөнэй түрүүшүүлые, ажалай дүн харуулха доска байхагүй. Тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрэе эршэтэй, эмхитэйгээр ябуулхые уряалhан лозунг, плакадууд харагданагүй. Бригаданууддтань ханын hонин, «Дайшалхы хуудануүд» гаргагданагүй. Жэшээлхэдэ, Хөөлэнты гэжэ газарта байhан № 1 комплексно бригадын үбhэшэд үдэрэйнгөө нормын дүүргэлтые мэдэдэггүй байна.

Энэ колхозой бригаданууд болон үбhэшэн бүхэнэй хоорондо социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээгүй юм. Таба, арбан хоног бүри тэжээл бэлэдхэлээр хэнэй бригадын, ямар үбhэшэнэй түрүүлhыень мэдэхын аргагүй.

Тиихэдэ партийна организациин агитколлектив (хүтэлбэрилэгшэнь Суворов) 18 агитаторhаа бүридэдэг, мүн лэ эдэнэй хэhэн юумэниинь гэжэ үгы. Колхозой үбhэшэдэй бригадаар, малай гүүртэнүүдээр ябахада агитаторые хараhан, дуулаhан үбhэшэн гү, али малшан олдоогүй.

Колхозчигуудай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдана. Парторганизациин секретариин даадаг клуб соо даг хара шорой, тооhон дүүрэн, скамейка, столнуудынь уруу өөдөө харашанхай, үдэрэй халуунда, hүниин харанхыда ямаадай эшээлдэг байра болошонхой.

Игэжэ харюусалгаяа мартаhан, коммунистнуудай найдабариие бэелүүлдэггүй секретарь Сампил Цыреновтэй шангаханаар хөөрэлдэхөөр саг тулажа ерээ. Партиин Хэжэнгын айком энээн тушаа юун гэжэ бодоноб?

Ц. Дандаров, манай корр.

Улан-Удын модоной заводто

МОДО ДАРХАЛАЛГЫН ЦЕХТЭ

Цехын коллектив энэ жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ тушаа ехэ юумэ хээ. Цехынхид октябрь hарын түсэбөөр ажаллаха зуураа, амhартануудта хэрэглэгдэхэ 650 кубометр модо бэлэдхэн гаргаа. Энэ цехтэ модо хюрөөдэлгын станогой нэмэжэ табигдаhанай ашаар ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлээ.

Цехтэ бүтээн гаргагдаhан продукци Ташкент, Алма-Ата, Ашхабад, Фрунзе, мүн Советскэ Союзай бусад городуудта эльгээгдэнэ.

ГРАФИГАА УРИДШАЛАН ДҮҮРГЭНЭ

Модо хюрөөдэжэ, ашаалдаг цехүүдэй коллективүүд графигhаа холо уридшалан ажаллана. Габит Габидуллин, Трофим Яковлев гэгшэдэй бригаданууд халаанайнгаа даалгабариие 2 дахин үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Модо хюрөөдэдэг цехын рамщигууд Ермолаев, Ворфоломеев, Никифоров, Ефремов гэгшэд тус бүридөө 150 процент дүүргэнэ.

ЗАВОДОЙ ЗАХИЛААР

Улан-Удын модоной завод хүдөө ажахын машинануудые бүтээдэг заводуудhаа энэ зун харюусалгатай захил абаhан юм. 1-дэхи, 2-дохи сортын модонуудай дутамаг дээрэhээ заводойхид түрүүшын hарануудта оройдоол 200—300 кубометр хюрөөдэмэл модо бэлэдхээ. 1-дэхи 2-дохи сортын хюрөөдэмэл модонуудаар завод мүнөөшье дуталдана. Иимэ модоной оройдоол 4—5 процентнь уhаар урдажа ерэнэ.

Хэды бэрхэшээлтэй байдалда оробошье, заводойхид мүнөө үедэ шэнэ арга бэдэржэ, хүдөө ажахын машинануудта хэрэглэгдэхэ хюрөөдэмэл материалнуудые 3-дахи сортын модоор хэдэг болоо. Модоной завод Сибириин, Уралай, Казахстанай машина бүтээлгын заводуудта июль, август hарануудта 2 мянга шахуу кубометр хюрөөдэмэл модо бэлэдхээ.

Д. Аюшеев.

Амяарлан хуряалга хэрэглэхэдэ ямар ашагтайб

Орооhо таряа орон дотороо элбэг ехэ болгохо гэhэн партиин XX съездын тогтоолые бэелүүлэн, бүри мүнөө жэлдэ, зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ орооhо таряа ехээр суглуулхын тула социалистическэ мүрысөөн Ставрополиин колхозно таряашадай үүсхэлээр орон доторнай дэлгэржэ байна. Мүрысөө үүсхэгшэд — Ставрополиин колхозууд болон совхозууд гүрэндөө 95 миллион пүүд орооhо таряа гэхэ гү, али нёдондонойхиhoo 45 миллион пүүд таряа ехээр тушаагаа.

Иимэ hайн амжалта ставрополиинхид хайшан гээд туйлааб гэхэдэ, тэдэнэр таряа амяарлан хуряаха түрүү арга үргэнөөр хэрэглээ. Бүхы таряанайнгаа хахадынь гэхэ гү, миллион гектар таряа ставрополиинхид амяарлан хуряажа абаа. Энэ арга хэрэглэhэнэй ашаар таряа хуряалгын болзор нилээд богони болгогдожо, таряанай гээлтэ хорожо, миллион пүүд орооhон үлүү ехээр абтаа. Гадна орооhонойнь шанар нилээд hайн болоо.

Ставропольско хизаарай хүдөө ажахынхидай энэ түрүү дүршэлые манай республикын МТС-үүд болон колхозууд энэ намарай таряа хуряалтада хэрэглэжэ эхилээ. Кударын, Түнхэнэй, Кабанскын ба бусад зарим аймагуудай МТС-үүд, колхозууд амяарлан хуряалгада эртэнhээ hайнаар бэлэдхэжэ, энэ аргые шадамараар хэрэглэнэ. Ехэ-Кударын МТС-эй лафетнэ жаткын машинист Иннокентий Жарников, Үшөөтэйн МТС-эй комбайнер Константин Колмаков ба бусад түрүү механизаторнууд амяарлан хуряалгада hайн амжалтануудые туйлажа байна. Кабанскын аймагуудай колхозчигууд амяарлан хуряаhан таряанай шанар hайнтай, сэбэр байхые хараад байхадаа, шадаал hаа, бүхы таряагаашье амяарлан хуряаха гэhэн эрилтэ МТС-тэ табиhан байна.

Тиигэбэшье, энэ түрүү аргын hайнда, ехэ ашагтай байhанда этигэдэггүй, бүхы шэнэ юумэhээ түбэгшээдэг, тэрэниие хэрэглэхэдэ хүжүүн нюбшо хандалга гартадаг газар Эгэтын, Окино-Ключевскойн МТС-үүдтэ үзэгдэhэн байна.

Hүүлэй жэлнүүдтэ таряан сэхэ комбайнаар хадагдадаг болоhон байна. Зүгөөр нойтон, буртаг үбhэтэй, жэгдэ бэшээр эдеэшэhэн таряа хуряахадаа комбайн мууса ябадаг, хахадаг байна. Тиихэдэ хаташаhан таряа хадахадань орооhон hарьяжа, гээлтэдэ ородог байна. Тиихэдэ нойтоншог таряа хадахада, комбайнhаа гараhан орооhо бултыень шахуу сушилкада хатааха, хэдэн дахин сэбэрлэжэ, хиидхэхэ хүдэлмэри гарадаг бшуу. Иимэ хүдэлмэри ябуулаагүй hаа, орооhон халажа, гутахаяа hанадаг. Тиигэжэ угаа ехэ ажал хэгдэжэ, центнер орооhоной өөрын үнэ ехэ болодог.

Эдеэшээд байhан таряа түрүүн хадаад, hүүлээрнь комбайнаар суглуулжа сохиходо ямар ашагтайб гэхэдэ, сохигдоhон орооhон ток дээрэ асарhан хойноо тэрэниие хатааха, сэбэрлэхэ, арилгаха хүдэлмэри нилээд бага боложо, центнер орооhоной өөрын үнэ бага болоно. Лафетнэ жаткаар эдеэшэнтэhэн таряа хадаад, узуур дээрэнь хэдэн үдэр хэбтүүлхэдэ дээрэ, дороhоо үлеэгдэжэ байhан таряан түргэн хатажа, хатуу болодог. Тиигэжэ валда хэбтэхэ үедөө хүсэд эдеэшэжэ хаташаhан таряае тусгаар «ПС-2» гэhэн хадагдаhан таряа суглуулха түхеэрэлгэтэй «С-4» гү, али «С-6» комбайнаар хуряагаад, сохидог. «ПС-2» гэжэ хадагдаhан таряа суглуулха тусхай түхеэрэлгэтэй «С-4» самоходно комбайнаар хадагдаhан таряае валhаа суглуулжа, ходо бүришье hайн байдаг.

Зүгөөр таряан лэ гээд ... лан хуряажа болохогүй ю... набтараар, 60—70 сантимет... гонёор ургаhан гү, али ех... гаар ургаhан таряа амяа... ряажа болохогүй. Тиимэ та... комбайнаар лэ хуряаха ... Нэн түрүүн хэнзэлжэ урга... таряатай участогуудые, бү... гоотой болоhон гү, али хэб... таряа, мүн ехэ үдхэнөөр а... ургаhан, эдеэшэнтэhэн амяарлан хуряахада hайн ... Мүн орооhониинь эдеэшэh... хүхэ солоомотой байhан тар... hэнэй участогуудай таряа ... лан хуряахада hайн байдаг. ... нэй участогые амяарлан ху... хуурай аад, ехэ hайн шанар... hэ хүрэнгын орооhон гарадаг.

Амяарлан хуряалга дээр... нэ жаткануудые нэгэ ... олоорнь ябуулхада аш... ехээр үгэнэ гэжэ дүй дүр... руулна. Тиигээдшье, тэд... газарта олоороо хүдэлхэдэнь, ... дэ техническэ харууhалга ... хүнгэн байдаг.

Орооhото культурануудые ... лан хуряахада нэн түрүүн ... зуудта экономическа тал... ашагтай. Амяарлан ху... МТС-эй натур түлэбэри нэ... ехээр түлэгдэдэг. Зүгөөр ам... хуряахада гектар бүхэнhөө ... центнер, заримдаа 3 центне... тэр орооhон үлүү ехээр абта... хигдоhон орооhо ток дээрэ ... хэ хүдэлмэри нилээд бага б... Тиимэhээ энэ нэмэжэ түл... натур түлбэриhээ үлүү ех... амяарлан хуряалгаhаа абтад... на. Амяарлан хуряалга хэр... томо колхозууд хэдэн мянга... нер таряа үлүү ехээр суглуул... на. Жэшээлхэдэ, Ставропол... заарай Петровско МТС ... колхозуудайнгаа бүхы таря... лан хуряагаа. Лафетнэ жа... поли бүхэндэ хоёр гурбаадаа... газарта, түхэреэн сүүдхэ соо ... hэн байна. Түрүү механиза... сүүдхэ соо 35—50 гектар ... хададаг байгаа. Хоёр долоо... соо энэ МТС-эйхид 13335 ... хадаhан байна. Амяарлан ... га энэ жэлдэ хэрэглэhэнэй ... Петровско МТС-эй харьяата ... зууд 150 мянган пүүд ороо... мэжэ ехээр абаhан, 25 ... ажалта үдэр алмаhан байна. ... үшөө нэгэ иимэ баримта ха... болоно. Краснодарска хизаа... ветскэ районой Буденныйн нэ... тэ колхоз 1955 ондо амяарл... ряалга хэрэглэжэ, нэгэ гекта... hото культурын өөрын үнэ ... наар сэхэ хуряаhанhaa 15 ... гөөр химдa болгоhон байга... механизациин Бүхэсоюзна ... тодоруулhан байна.

Амяарлан хуряалга ... үшөө ямар ашагтайб гэхэдэ, ... лан хадагдаад, сохигдоhон ... най солоомо хаташанхай ... Тиимэhээ тэрэниие комбайна... хин сасуугаа суглуулаад, ... болоно.

Амяарлан хуряалта мүн ... шье ашагтай юм. Комбайна... ряаhанда ороходоо амяарл... ряахада горючи, тоhодохо... ехээр гаргашалагдадаг. Зүг... даhан таряа комбайнаар с... комбайнын бүтээсэ 25—30 ... тээр ехэ байдаг. Тиигэжэ М... тур түлөөhэ ехээр абадаг, и... хозуудшье ехэ орооhо аба... шэ. Тиимэhээ амяарлан х... гүрэндэшье, колхоздошье ... туhатай байна.

В. Дерюгина, ...

Хүгжэмэй hургуули

Долоон жэлэй хүгжэмэй hургуули Хэжэнгын аймагта нээгдээ. Тус hургуули фортепьянын, баянай отделенитэй. Фортепьянын отделенидэ 7 жэлдэ, баянай отделенидэ 5 жэлдэ hураха болзортой юм.

Энэ hургуулида хамта 35 үхибүүд hураха. Мүнөө 25 хүн абтаад...

Hургуулиие дүүргэгшэд са... хүгжэмэй Республиканска у... да hураха аргатай болохо ю...

Энэ hургуули республик... гуудта нээгдэhэн түрүүшын ... ли мүн.

Г. Да...

Оронойымнай полинууд дээрэhээ

Акмолинска область. Атбасарска элеваторта орооhо тарян таhалгаряагүй ерэжэ байна. Колхозууд болон совхозуудай полинуудhaa орооhо тээhэн машинануудай ерэлгэ үдэрhөө үдэртэ олошорно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: орооhо асарhан машинанууд Атбасарска элеваторай дэргэдэ байна.

Казахска ССР. Суута комбайнернууд—ахадүүнэр Архип ба Александр Оськинтан 15 жэл хүдэлмэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Архип (зүүн гарhaa), **Александр Оськинтан байна.**

Узбекскэ ССР. Самаркандска областиин тамхинай плантаци.

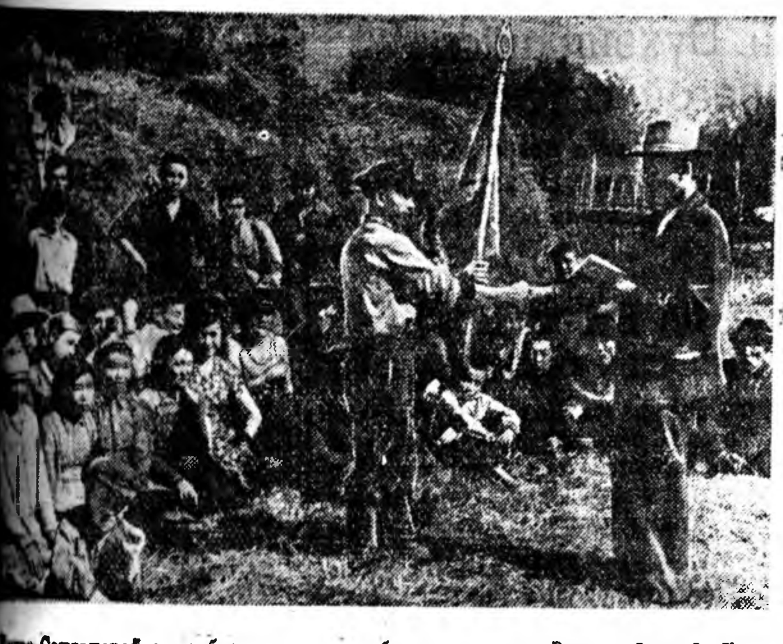
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кировэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ тамхинай түрүүшын набшаhан хухалагдажа байна.

Алтайн хизаар. Алтайн таряашад 350 миллион пүүд таряа гү... үгэхэ юм. Мүнөө шэнэ ургасын баян таряа тушаажа абахын түлөө хиза... элеваторнууд, складууд үргэдхэгдөө. «Заготзерногой» Благовещенскэ пу... 10 мянган квадратна метр талмай асфальтаар хушагдаhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ; «Заготзерногой» Благовещенскэ пунктда шэнэ ург... таряа асарhан машинанууд.

ТАСС-эй фотохронико.

...Сандановай хүтэлбэриддэг тэжээл бэлэдхэхэ звено Зэдын аймагай «Ком-... колхоз соогоо түрүүлжэ, правлениин, парторганизациин дамжуул-...лаан тугта хүртэнхэй. Энэ звенотойхид үдэр бүри 3 һүри табиха ...обаа.

...РАГ ДЭЭРЭ: колхозой парторганизациин секретарь П. Б. Цыренов тус зве-...үлэгшэ И. М. Глазуновта дамжуулгын Улаан туг барюулжа байна.

А. Мантаевай фото.

...эн бүридэ 5 тонно силос, 20 центнер үбһэ бэлэдхээбди

...колхоз Жаргалантын баян ...оршодог юм. Эндэ сабша-...ше, бэлшээриниишье һайн га-...эг, ногоонойнь гараса жэл ...н боложо байнхай. Хура ...жэлдэ сабшалангай гек-...һөө 15—20 центнер хүрэ-...эн гарана. Уһалагдадаг га-...ай бүришье ехэ ургаса аб-...

...асуурай болоходо уһалагда-..., илангаяа үндэр газарнуудай ...алада ногоон ургадаггүй, ха-... байна. Тиимэ хадань, кол-...правлени, партийна эхин ор-... сабшалангай болон бэл-... газарые ехэбшэлжэ уһал-...жэ асуудал зүбшэн хэлсэ-...гаа.

...элбэг Бүхэн гол манай ...газар дээгүүр урдана. Тэ-...ые дэмы урадхаахагүй, ха-... Жаргалантын колхознигуудай ...һада хэрэглэхэ гэжэ шиидээ ... Энэ зорилгоёо бодото дээ-...бэелүүлжэ байнабди. Манай ...игууд энэ хабартаа Бүхэн ...хажуу тээшэнь 14 километр-... һубаг татажа, уһалууриин ... бии болгоо. Тэрээнһээ улам-...бишыхан һубагууд татагда-...хэнэй уһаи сабшалан, бэл-...эгүүр урдадаг болоһон бай-... Тэрэнэй ашаар сабшалангай ...ктар газар уһалагдаа. Үшөө ... гектар сабшалангаа уһал-...хэ ойрын сагта абахабди.

... манай колхоздо үбһэ ху-... түлэг дундаа ябажа байна. ...ан бүхы талмай дээрэһээ га ...10—11 центнер үбһэн абта-...бэ Жаргалантын уһалуу-...системын ашаглагдаагүй бай-..., хэзээшье иимэ хэмжээтэй ...арахагүй һэн.

...хозой правлени ба партийна ...организаци үбһэ хуряалгын ...тухай асуудал зүбшэн хэлсэ-...раа, үнеэн бүридөө 5 тонно ...20 центнер үбһэ бэлэдхэхэ ...шидээ. Тэрэшэлэн хонин бү-... центнерһээ бага бэшээр үбһэ ...хэ байнабди. Энэ шиидхэбэ-...агүй дүүргэхэбди.

...хозоймнай бүхы малда ниитэ ... 25 мянган центнер үбһэн, ...нно силос бэлэдхэгдэхэ ёһо-...моно. Иимэ хэмжээтэй үбһэ, ... тэжээл бэлэдхэхын тула үб-... һэшэд бараг һайнаар ажаллана. Илангаяа хоёрдохи комплексно бригадынхид эрхим ажалаараа шалгараа. Энэ бригада үбһэ сабшаха түсэбөө августын 25-най байдалаар 60 процент болгоо, гараар ехэ үбһэ сабшана. Ғар хажууршад нүхэд Нимаева, Цыреторов, Ринчинов болон бусад нормын ёһоор 0,40 га сабшахын орондо, үдэр бүри 0,60—0,70 гектар сабшадаг юм.

Мүн нэгэдэхи комплексно бригада (бригадирынь нүхэр Аюшеев) үбһэ хуряалга дээрэ һайнаар ажаллана.

Манай колхоз августын 25-да 500 гаран тонно силос хээрын ногоогоор, кукурузаар дараа. 12 мянган центнер үбһэн сомогдоод байна. Гэхэ зуура, августын хоёрдохи хахадта бороогой ехээр ороогүй дээрэһээ үбһэмнай һайханаар, норонгүй абтажа байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Теэд абаһан үбһэмнай үшөөл бага гээшэ. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие зогсоонгүй, улам эршэмтэйгээр ябуулнабди.

Манай колхоз малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды хэмжээ абаһан байна. Тэрэнэй ашаар хони, үхэр олошоруулха энэ оной түсэб сүм дүүргэгдээ. Малаймнай ашаг шэмэнь һураггүй дээшэлээ. Һү, мяха, нооһо уялгата ёһоор гүрэндэ тушааха түсэбүүдээ дүүргээбди. Мүнөө манайхид түсэбһөө гадуур һү, нооһо тушаажа эхилээ.

Энэ жэлдэ 42 мянган литр һү түсэбһөө гадуур тушааха уялга абанхайбди. Августын 20-до 35 мянган литр һүн аймагай маслопромой контородо тушаагдаа. 6 центнер нооһон түсэбһөө гадуур тушаагданхай. Жэлэй дүүрэтэр нооһо үшөө тушаахаар хараалнабди.

Ерэхэ жэлдэ манай колхоз малажалай продуктнуудые бүри ехээр абаха аргатай. Сабшалан, бэлшээридэмнай ногоон һайса ургажа, үбһэншье, шэмэтэ тэжээлшье манайда элбэг болохо. Һайса эдеэлүүлэгдэһэн мал хэзээдэшье һүтэй, нооһо ехэтэй, тарганууд байдаг. Энээнэй ашаар манай колхозой ниитын адуу мал бүри ехэ олзо доход үгэдэг болохо гэжэ һанагдана.

Д. Очиров, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Алдуунуудаа дабтахагүйбди

Манай колхоз хонидойнгоо тоо толгойень олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха асуудалда анхаралаа багаар хандуулдаг байгаа. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ колхоздомнай хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ нэгэ пункт түрүүшынхиеэ түхеэрэгдэһэн аад, тэрэмнай хүдэлөөгүй. Пунктые даагша нүхэр Раднаев ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандаһан байна. Энээн дээрэһээ колхознай 1956 ондо олон хурьгады дутуу абаа, үбэл, хабар эртэ хонидоо хурьгалуулжа шадаагүй, мүн тэдэнэй үүлтэрые һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргөөгүй һэн.

Мүнөө жэлдэ манай хонишод энэ алдуугаа дабтахагүй гэжэ шиидээд, хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулжа байна. Эгээн түрүүн бүхы эхэ хонидоо искусственнаар ороондо оруулха байнабди. Шэнээр эмхидхэгдэһэн пунктмнай муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Тус пунктда бүхы эхэ хонидоо август, сентябрь һарануудта искусственнаар үрэжүүлхэбди. Тиин колхознай ерэхэ жэл хонидоо үбэл, хабар эртэ хурьгалуулха аргатай болохо. Энэ хадаа хонидые олоор үсхэбэрилхэ ба үүлтэрыень һайжаруулха тон шухала хэмжээ-ябуулга гэжэ манай хонишод һайн мэдэнэ.

Хонишодоймнай дунда дүй дүршэлтэй, ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг хүнүүд олон. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгэдэ тэжээлэй дутамаг дээрэһээ бэрхэшээлтэй байдалай тохёолдоошье һаа, хониднай балай гарзада ороогүй, хүшэ шадалаа ехээр гээгээгүй. Нүхэд Р. Нартуевай, Н. Цивилевой даажа байһан отаранууд илангаяа һайн үрэ дүн туйлаа. Энэ отарануудай хонид үбэлдөө һайнаар ондо ороһон байжа, мүнөө һайн хүшэтэй, олонхи эхэ хонидынь ороондо оронхой.

Мүнөө үедэ манай ОТФ-гэй хонишод бусад колхознигуудтайгаа хамта тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлмэрилнэ. Мүнөө жэл хонидто 30 тонно силос түрүүшынхиеэ дарахамнай. Мүн үбһэ ба набшаһата тэжээлээр хонидоо хангаха зорилгоор манай фермынхид ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Хони үсхэбэрилгэ дээрэмнай үшөө олон дутагдалнууд бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Эдэнэй нэгэ гол шухалань юуб гэхэдэ, хонидой үүлтэрые һайжаруулха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Жэл бүри һайн үүлтэрэй хусануудые худалдажа абаха түсэб табидаг аад, тэрэнээ гүйсэд дүүргэнэгүйбди. Тиимэһээ манай ОТФ-дэ шэрүүн ба шэрүүбтэр нооһотой хонид үшөө олон байһан зандаа. Энэ шухала асуудалда колхозоймнай правлени ба партийна организаци онсо анхарал хандуулха ёһотой.

П. Елшин, Баргажанай аймагай «Большевик» колхозой ОТФ-е даагша.

Улаан тугта хүртэбэ

Модо бэлэдхэлэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай областной комитет, «Забайкаллес» комбинат модо бэлэдхэлэй пунктнууд болон мастерска участогуудай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй июль һарын дүнгые һаяхан гаргаа.

Баргажанай леспромхозой «Гусиха» гэжэ модо бэлэдхэлэй пунктын коллектив (начальнигынь нүхэр Бухаев, профсоюзай цеховой комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Тапхаев) модо бэлэдхэхэ июль һарынгаа түсэбые 125 процент, шэрэхэ—160 процент дүүргэжэ, мүрысөөнэй дүнгөөр нэгэдэхи һуури эзэлээ. Энэ пунктын хүдэлмэришэн бүхэнэйнь ажалай бүтээсэ 106 процент хүрэтэрөө дээшэлээ. Һара соо 24 мянган түхэриг гүрэнэй зөөри арьбалһан энэ пунктынхид профсоюзай Центральна комитедэй, тэрэшэлэн СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын дамжуулгын Улаан тугта, 10 мянган түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө.

Мастерска участогуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Ажусинисай хүтэлбэрилдэг мастерска участок түрүүлжэ, профсоюзай Центральна Комитедэй, СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө. Мастерска участогайхид модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ түсэбөө 113 процентээр дүүргээ.

Баргажанай леспромхозой нүхэр Тумашовой, Курбын леспромхозой нүхэр Мартыновай хүтэлбэрилдэг мастерска участогууд хоёрдохи, Эрийскэ леспромхозой нүхэр Демаковай хүтэлбэрилдэг мастерска участок 3-дахи һуури эзэлээ.

Модо бэлэдхэлэй түрүү пунктнууд болон мастерска участогуудай коллективүүд леспромхозой бүхы хүдэлмэришэдтэл адли зургаадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө хамаг хүсэеэ элсүүлжэ байна.

Н. Тюрнев.

Гүрэндэ үндэгэ худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэбэ

Бурмонкоопсоюзай системэдэхи бэлэдхэлэй конторо үндэгэ худалдан абаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ. Мүнөө 480 мянган үндэгэн түсэбһөө үлүү ехээр худалдагдаад байна.

Зэдын аймагай бэлэдхэлэй конторо 128 мянган, Ториин бэлэдхэлэй конторо —98 мянган, Бичурын бэлэдхэлэй конторо —88 мянган үндэгэ түсэбһөө үлүү худалдан абажа, һайн амжалта туйлаба. Кударын, Кяхтын, Тарбагатайн аймпотребсоюзуудай бэлэдхэлэй конторын хүдэлмэрилэгшэд үндэгэ худалдан абаха түсэбөө мүн лэ үлүүлэн дүүргэбэ.

Д. Колмаков.

Түмэрзамайхидай библиотекэ

Горхон станцида профсоюзна баян библиотекэ бии юм. Тэндэ 8 мянга шахуу ном бии. Энэ жэлдэ 960 шэнэ ном эндэ асарагдаа. Советскэ ба хариин оронуудай уранзохёолшодой шэнэ номууд олоор асарагдана.

400 гаран хүн энэ библиотекэһээ номуудые абажа уншадаг юм. Уншагшадай дунда элдэб ажалда хүдэлмэрилдэг залуушье, хүгшэншье хүнүүд олон. Станциин телеграфистка Любовь Дергачева, яслиин хүдэлмэрилэгшэ Елена Баштанюк, харгын ахалагша мастер Алексей Семенович Куруленко, паровозой машинистын туһалагша Виктор Горбик болон бусад эдэбхитэй уншагшад юм.

Дүтэ шадарай станцинууд дээрэ ажаллагшадые 4 нүүдэл библиотекэнүүд хангана.

МТС колхоздо барилга хэнэ

Хүдөө ажахые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тухай партиин XX съездын шиидхэбэрие хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тулада колхозууд болон совхозуудта малай байрануудые, тэрэшэлэн үйлэдбэриин бусадшье барилгануудые олоор бариха гээшэ шухала байна.

Манай МТС-эй механизаторнууд энэ хүндэтэй хэрэгтэ хабаадалсахын зорилгоор харьяата колхозуудтаа али болохо туһаламжа үзүүлдэг болообди. Манай харьяата колхозуудай территориин уһа намагаар элбэг тула барилгын материалнуудые зөөхэдэ ехэ бэрхэшээл тохёолдодог. Энээниие хараадаа абажа, МТС-най үнгэрэгшэ үбэл өөрынгөө хүсөөр 3 мянга гаран кубометр барилгын материал колхозуудта зөөжэ үгөө. Манай механизаторнууд колхозуудай фермэ болон гүүртэнүүдые уһаар хангаха гэһэн үүсхэл гаргаһан юм. Тэдэнэр үбэлэй турша соо 20 гаран шэнэ худаг малтахаһаа гадна, 10 гаран худаг капитальнаар заһабарилаа.

Үнгэрэгшэ үбэл малай байрануудые барилгада МТС-эй гурбан бригада ажаллаа. 8 хүнһөө бүридэһэн нүхэр Андреевэй бригада Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо 100 үхэрэй багтаха байра, 4 хүнһөө бүридэһэн нүхэр Намсараевай бригада Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хониной байра бария. Нүхэр Данзановай хүтэлбэрилдэг бригада Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо хониной типовой байра барижа байна.

МТС-эй механизаторнууд зунайшье үедэ колхоздо ехэ барилга хэжэ үргэлжэлһөөр. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилжэ байһан барилгашад хониной байра, силоснэ 3 набтар башни, тарьяанай 7 склад (5000 тонно тарьяанай багтаха хэмжээтэй) барижа байна. Механизаторнуудай хүсөөр шулуун складуудай баригдаха газарта 3000 кубометр шулуун шэрэгдээ. Нүхэр Шестаковой хүтэлбэрилдэг 4-дэхи тракторна бригадын механизаторнууд дээшэлүүлэгдэһэн уялга абажа, тарьяанай складые болзорһоонь урид дүүргэһэн байгаа.

Манай МТС-эй бүхы тракторна бригаданууд нүхэр Шестаковой бригадынхидай үүсхэлые дэмжэжэ, колхозуудта тарьяанай олон складуудые барижа байна.

...нөө үедэ колхозуудта хэгдэжэ бай...н олон барилганууд дээрэ хэдэн механизаторнууд ажаллана.

МТС-эй харьяата колхозуудай территори дээрэ мүнөө үедэ ехэ барилга хэгдэжэ байна. Жэшээнь, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз малай байрануудые барихаһаа гадна, малшадаа болбосон түхэлтэй гэр байрануудаар хангана. Малшад энэ жэлдэ 6 шэнэ гэр нэмэжэ абаа. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз томодхогдоһон малай фермэдэ культбаза бария.

Барилгын материалнуудаар дутамаг дээрэһээ колхозууд элдэб түбэг бэрхэшээлнүүдтэй ушарна. Хюрөөдэгдэмэл модо худалдан абаха аргагүй дээрэһээ зарим колхозууд өөһэдөө тес хюрөөдэхэ баатай болодог. Гэбэшье, олохон колхозуудта бии байһан пилорамануудынь хюрөөгүйһөө боложо хүдэлнэгүй. Цемент, шифер гэхэ мэтэ барилгын бусадшье материалнууд колхозуудта хомор байна. Бурмонкоопсоюзай хүтэлбэрилэгшэд колхозуудай эрилтые хараадаа абажа, пилорамануудай хюрөө, цемент, барилгын бусадшье материалнуудые колхозуудта гаргажа наймаалха уялгатай.

Л. Пестинов, Үшөөтэйн МТС-эй директор.

Нүүдэл наймаан муугаар эмхидхэгдэнэ

Редакцида ерэһэн бэшэг

Үбһэ, тарья хуряалгын үедэ Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд центрһээ нилээдгүй холо газарта ажалладаг юм. Тэндэнь дүтэ шадар магазинай үгы дээрэһээ колхознигууд тамхи, зуруул, мылэ, сахар болон бусад зүйлнүүдые худалдан абахаяа аяар колхозойнгоо центр ошохо баатай болоно, ажалһаа һаатана.

Холын гүүртэ, бригадануудай хүдэлмэришэдые, хэрэгтэй зүйлнүүдээрнь таһалгаряагүй хангахын тулада Никольско сельпо нүүдэл наймаа эмхидхэһэн байна. Энэ хэрэг нүхэд А. Варфоломеев, В. Калашников гэгшэдтэ даалгагдаһан байгаа. Гэбэшье тэдэ нүхэд даалгагдаһан ажалдаа хайша хэрэгээр хандана. Колхозуудай гүүртэ бригадануудта нүүдэл наймаа хаа-яа абаашаашье һаа, колхознигуудай ажалһаа ерэхыень хүлеэнгүй бусашадаг.

Никольско сельпо яахадаа нүүдэл наймаа муугаар эмхидхэнэб гэжэ сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Ерофеевһээ асуухада «30—40 түхэригэй түлөө ябаһанайшье хэрэггүй, олзо багатай байна» гэжэ харюусадаг юм. Теэд энэ сельпо нүүдэл наймаа һайнаар эмхидхэжэ шадаа һаа, эд бараанай эрьесын түсэбые саг соонь дүүргэхэ арга боломжотой байгаа.

Саашадаа Никольско сельпо, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Г. Ерофеев колхознигуудай эрилтые гүйсэд хангаха тушаа зохихо хэмжээнүүдые абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Я. Брылев.

И. Бодров.

***

Баргажанай аймагай Ленинэй, Сталинай ба Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай үхэр мал зунай сагта колхозуудайнгаа центрһээ холо газарта зуһадаг юм. Тэдэ колхозуудай малшадые эд хэрэгсэлээр таһалгаряагүй хангажа байха зорилготойгоор Уланай сельпо малшадай байһан газарта дүтэхэнэ нэгэ магазин нээһэн байгаа.

Теэд тэрэ магазиндань шүдэнэй порошок, һам, оймһо гэхэ мэтэ жэжэ бужа зүйлнүүд, мүн оёмол хубсаһан, һайн бүдүүд огто байдаггүй. Мүн эндэхи малшадта нүүдэл наймаан асарагданагүй.

С. Очиров.

КРИТИКЭ БА БИБЛИОГРАФИ

Колхозуудтахи культбазанууд

...хадаа манай республи-...озуудай ажахын гол һал-...боло. Колхознигуудай ха-...олонхинь малажалда хүдэл-... Энэ ушар фермэ, гүүртэ-...жалладаг һаалишад, хони-...он адуулгашадта ехэ анха-...хуулхыень партийна органи-...ино уялгална.

...базанууд малшадай дунда ...олитическэ, культурно-гэгээ-...дэлмэри ябуулха эгээн таа-...ай формо болонхой.

...гын аймагай малажалай ...тэхи культбазануудай ху-...ин дүй дүршэл тухайда ...удта байгуулагдаһан культ-...» гэһэн брошюра соо хэ-...

...хэдэ, Хэжэнгын аймагай ... нэрэмжэтэ колхозой (Тол-...н), Ворошиловай нэрэмжэ-...ой (Бахалайтын), мүн ...им» колхозой культбаза-... соондо хэдэ хэдэн байрын ...нүүд, улаан булан, бани, ... наймаанай ларёгууд болон ...үүд, медицинскэ пункт гэхэ ...ригдаһан байна. Кино ха-... тухай таһалгатай, уужам, ... гэрнүүдтэ улаан булангууд ...эй. Тэдэнь һайн мебель, радиоприёмник, газетэ, журнал, нүүдэл библиотекэ, хүгжэмэй болон бусад шухала хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагданхай.

Хоорондоо 5—10 километрын хараанай газарта байдаг дүтын 5—7 отара, гүүртэнүүдые нэгэ культбаза хангадаг юм. Хоёр—гурбан иимэ культбаза колхоз бүхэндэ эмхидхэгдээ.

«Культбазануудые партийна организацинуудай зүгһөө хүтэлбэрилгэ тухай» гэһэн бүлэг соонь КПСС-эй Хэжэнгын айком, бусад партийна организацинууд культбазануудай хүдэлмэриие саг үргэлжэ хүтэлбэрилжэ байдаг гэжэ харагдана. Эдэбхитэй коммунистнууд болон партийнабэшэшье хүнүүд культбазые даагшад болгогдон томилогдонхой. Эдэнэрэй олонхинь политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Комсомолой путёвкоор Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо аймагай центрһээ ерэһэн, Бахалайтын культбазые даагша нүхэр Ш. Р. Бадмаев ажалаа һайнаар эмхидхээ. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Толгойн Ара гэжэ нютагай культбазые даагша нүхэр Жамсаранов болон бусад хүдэлмэреэ зүбөөр ябуулна.

КПСС-эй айком культбаза даагшадтай хододоо семинар, зүблөөнүүдые хэжэ байдаг. Культбазын хүдэлмэри тухай асуудалнууд КПСС-эй айкомой бюро дээрэ, партийна эхин организацинуудай заседани болон партийна суглаануудта хэдэнтэ табигдаа. Партийна организацинууд культбаза бүхэндэ партбюроһоо, колхозой правлениһээ харюусалгата нүхэдые томилһон, эрдэм мэргэжэлтэй коммунистнуудые, партийнабэшэ хүнүүдые агитаторнууд болгоһон байна.

Культбазануудта һарадаа 5—6 дахин лекци, элидхэлнүүд, неделидээ 3—4 дахин хөөрэлдөөнүүд, уншалганууд эмхидхэгдэнэ. КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой, культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд, общественна лекторнууд ба элидхэлшэд хабаадуулагдана. Ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ хүдөөгэй интеллигенци үргэнөөр хандуулагдана. Мүнөө үеын политика, уласхоорондын байдал тухай, хүдөө ажахын асуудалаар элидхэл, лекцинүүд болоно.

Олохон агитаторнууд политическэ хөөрэлдөөгөө һонирхолтойгоор, бултанда ойлгосотойгоор түрэлхи хэлэн дээрэ хэжэ шададагынь һайхашаамаар байна гэжэ авторнууд тэмдэглэнэ.

Парторганизаци болон агитаторнууд харуулан ойлгуулха агитацида анхарал ехээр хандуулна. Культбазануудай байшан соо плакадууд, фотовитринэнүүд, диаграммануудай, малшадта хандаһан уряанууд хадаатай, дэлгээтэй байдаг. Абаһан социалистическэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан түрүү һаалишад, хонишод, адуулгашанай фото-зурагууд хэгдэнхэй. Показателиин доска дээрэ социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд харуулагдадаг, ходоодоо ханын һонин, «дайшалхы хуудаһан», «молни» болон тусхай бюллетенүүд гаргагдадаг байна.

Культбазанууд малшадай культурна эрилтые гүйсэд хангаха арга боломжо олгоно. Культбазануудта һарадаа 3 дахин кино харуулагдана, уранһайханай самодеятельностиин гэшүүд малшадта зорюулжа концерт табидаг болоо.

Зунай сагта, малай хээрын бэлшээридэ гаргагдажа, нэгэ бэлшээриһээ нүгөөдэдэ нүүжэ байхада, нүүдэл культбаза эмхидхэгдэнэ. Энэ шухала хэрэгтэнь культурын таһагай агитмашина туһа хүргэдэг.

Культбазануудай нээгдэһэнэй һүүлээр зоотехническэ курсанууд таһалдангүй хүдэлнэ. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн, республикын габьяата зоотехник В. Ц. Будажаповагай заадаг курсада малшадай һуралсал Бахалайтын культбазада яажа үнгэргэгдэнэб гэжэ брошюра соонь хэлэгдэнэ.

Культбазадахи политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэдэ, ажалай түрүү арга метод нэбтэрүүлгэдэ горьтой үүргэ дүүргэжэ, ажалай бүтээсэ, малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлүүлһэн байна гэжэ брошюрын эсэстэ хэлэгдэнэ.

Гэбэшье, Хэжэнгын аймагай культбазануудай хүдэлмэридэнь дутагдалнууд олохон бии. Заримаиинь һулаар хүдэлмэрилнэ. Илангаяа зунай үедэ нүүдэл культбаза олоор эмхидхэгдэнэгүй. Авторнууд брошюрынгаа эхиндэ (4-дэхи нюурта) «Культбаза гэдэг юуб?» гэһэн асуудал табина. Энэнь зүбтэй. Зарим уншагшад культбаза гэдэг юуб гэжэ мэдэхэгүй байжашье магад. Теэд табиһан тэрэ асуудалдаа авторнуудай зүб харюу үгөөгүйнь гэмшэлтэй. Тэдэнэр культбазын орондо, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой улаан булан харуулаа. Культбаза гэдэг юуб? гэжэ тодорхойлхо һэдэлгэнь бүүдэгэр, ойлгосогүй үлээ. Тиигэбэшье культбаза тухайда һүүлшын хуудаһануудһаал мэдэбэбди

Авторнууд брошюрынгаа эхиндэ малшадай ажалай онсо талые харуулхын тула, малшад гээшэмнай ямар хүнүүд юм, тэдэнэрэй ажал яахадаа бэлэхэн бэшэб гэһэн асуудалнуудые тайлбарилха хүсэлэнтэй байгаа ха. Харин тэрээндэ буруу, тойруу тодорхойлго үгэнэ.

Брошюрын материал дан протокольно түхэлтэйгөөр, хойно хойноһоо һубарюулагдажа бэшэгдээ: түрүүн лекци, хөөрэлдөөн тухай, һүүлээрнь харуулан ойлгуулха агитаци, кино, концерт, радио, ном болон бусад юумэн тухай гэхэ мэтэ. Политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие ажабайдалтай холбуулан, тэрэнэй гол формые ба аргануудые зүбөөр харуулжа шадаа һаань, номынь һайншье, һонирхолтойшье болохо һэн. Энээниие нэгэ культбазын нэгэ—хоёр неделиич ажал дээрэһээ харуулха ёһотой байгаа. Ямар бэрхэшээлнүүд, дутагдалнууд культбазын ажалда ушардаг бэ гэжэ тэндээ харуулха байгаа.

Брошюра соо нүүдэл культбазанууд тухай бага сага хэлэгдэнэ. Гэхэтэй хамта, тэдэнэй яажа эмхидхэгдэдэг, яажа хүдэлмэрилдэг тухайдань бэшэгдээгүй. Культбазын ажалые эмхидхэлгэдэ партийна, комсомольско организацинуудай болон коммунистнуудай үүргэ һулаар харуулагдана.

Холын гүүртэ, отарануудаар ажаһуудаг малшадай гүүртэдэ, бурят бүлэнэрэй ажабайдалда культура болбосорол нэбтэрүүлгын талаар культбазын хэды ехэ нүлөөтэй байһыень авторнууд һулаар харуулаа.

Авторнууд, магад өөһэдөөшье ажаглангүйгөөр, колхозуудай правлениин зарим тэды буруу ябуулгые жэшээ болгон баримтална. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени культбаза байгуулхын тула 8 мянган түхэриг гаргашалаад, хожомынь гэшүүдтээ баталуулһан байна. Брошюра соо муушагаар найруулан заһаһан мэдүүлэлнүүд дайралдана.

Гэбэшье, эдэ дутагдалнууд брошюрын удхашанарые ехээр муудуулнагүй. Культбазануудай али болохоор дэмжэгдэхэ, үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотойе, энэ ашатай туһатай ажалайнь дүй дүршэлые авторнууд зүбөөр согсолжо шадаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

И. КОНДРАТЬЕВ.

...Костеев, Ц. Митыпов. «Колхо-...удта байгуулагдаһан культбазанууд».

Баруун Германиин компартиие хориһон, Баруун Германиие сэрэгэй замда оруулжа байһан ябадал арадуудта эсэргүү ябуулга мүн

Бонндохи зонхилхы нюурнууд Германиин Коммунистическэ партиие хорихо тухай шиидхэбэри абанхай. Баруун Германида ажалшадай аша туһые хэлбэришэгүйгөөр хамгаалдаг энэ нэгэл парти байһан юм. Баруун Германида мүнөө коммунистнууд арестовалагдана, коммунистическэ газетэнүүд хоригдобо, компартиин гэшүүн байһан хүн хойшодоо түрмэдэ хаагдажа, хэһээгдэхэ болобо.

«Демократиие хамгаалгада» зорюулагдаһан ябадал мүн гэжэ Баруун Германиин правительство энэ хархис аашаяа убайгүйгөөр тайлбарилна. Өөрынгөө ааша ябуулгые Баруун Германиин засагаархидай али болохоор сагаадуулха гэжэ хэршье оролдоо һаань, немецкэ ба бусад арадуудта эсэргүү добтолгоёо имагтал компартиие газаашалан, Гитлерэй эхилһыень немецкэ арад зоншье, мүн бүхы дэлхэйн арадуудшье һайтар һанана бшуу.

Компартида эсэргүүгээр боннско засагаархидай добтолго хэһэнэй гол шалтагаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, компарти болбол сэрэгэй замда Германиие оруулха, шэнэ вермахт байгуулха ябадалда тон хэлбэришэгүйгөөр эсэргүүсэдэг байна. Дайн сэрэгтэ Баруун Германиие бэлэдхэхэ ба Германиин хоёр боложо һалаһые саашадань үргэлжэлүүлхэ политика ябуулха зуураа, Бонндохи зонхилхы нюурнууд энэ политикада эсэргүүсэдэг тон ехэ хүсэн байгааша коммунистнуудые, тэдэнэй партиие үгы хэхэ хүсэлэнтэй. Гэхэ зуура, Бонндохи зонхилхы нюурнууд вермахт байгуулха, ороноо зэбсэгжүүлхэ хүдэлмэри бүхы Баруун Германи дотор ябуулна.

Ганновер, Андернах, Неверних, Вильгельмсхафен... Германиин Федеративна Республикын эдэ городуудай нэрэ Баруун Германиин газетэнүүдэй хуудаһануудта улам улам харагдадаг боложо байна. Эндэ шэнээр түхеэрэгдэһэн казарманууд хооһоор байхаяа болибо. Андернах городой казармануудта солдадууд, шэнээр байгуулагдажа байгаа вермахтын армейскэ частьнуудай офицернүүд шэгээтэй. Неверних городто агаарай-сэрэгэй, харин Вильгельмсхафен городто уһан-сэрэгэй хүсэнүүдэй албахаагшад бии болобо. Ганновер городто баяр ёһололой оршон байдалда офицерскэ түрүүшын һургуули июль соо нээгдэбэ. Баруун Германиин армиин кадрнуудые тэрэ бэлэдхэхэ зорилготой. Гитлеровскэ генерал байһан Фриц Легеллер һургуулиин һурагшадай үмэнэ үгэ хэлэжэ, «дүй дүршэл» тухайгаа ерээдүйн офицернүүдтэ хөөрэжэ үгөө.

Баруун Германиин хархис хүсэнүүд арми байгуулхаяа айхабтар яарана. Бүгэдэниитын сэрэгэй алба хэхэ хуулиие боннско парламентын баталан абаһанай һүүлээр 500 мянган солдадтай (Парижска хэлсээнүүдэй хараалһанай ёһоор) бэшэ, харин 800 мянган солдадтай бундесверэй байхые хараалһан түсэб Бонндо зохёогдожо байна. Баруун Германиин генерал Хайзингер ба боннско бусад ажал- ябуулагшад Холбоото Штадуудта һаяхан ошожо, энээн тухайда тусгаар хэлсээ хэһэн байна. Сэрэгэй алба хэхэ хуулиин ёһоор, хамта дээрээ 12 миллион хүн Баруун Германида сэрэгэй һургуули заатагүй хэхэ гэжэ тоологдоно. Тохёолдоһон ушар байдалые шэнжэлэн үзэхэ зуураа, «Нью стейтсмен энд Нейшен» гэжэ недели бүхэндэ хэблэгдэн гаргагдадаг английска журнал һаяшаг иигэжэ бэшээ: «Парижска хэлсээнүүд Баруун Германиин зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэмһээнь ехээр олошоруулхагүй гэһэн ямаршье найдалга үтэхэгүй байна. Иимэ найдалга тон ёһо тэды хэрэг мүн».

Баруун Германиин правительство, мүн элдэб кампанинууд, тэрэ тоодо американска кампанинууд ФРГ-эй дотор улам үргэдхэгдэжэ байгаа сэрэгэй хэмжээ-ябуулгануудые өөһэдынгөө мүнгэн зөөреэр бэелүүлнэ.

Боннско парламентын буу зэбсэгэй асуудалнуудые эрхилхэ подкомитедэй түрүүлэгшэ Гельмут Шмидтын мэдээсэһэнэй ёһоор, бундестаг хадаа Баруун Германиин армида 10 миллиард маркын буу зэбсэг худалдан абаха гэһэн гаргашануудые июлиин һүүл багаар һайшаан баталаа. Тэдэнэй дундаһаа 3 миллиард марк 7 мянган танк, 11 мянган бронетранспортёр худалдан абаха хэрэгтэ зорюулагдаха юм. Сэрэгэй түрүүшын бүлэг самолёдуудые худалдан абахада 5 миллиард тухай марк гаргашалагдахаар хараалагдана. Захигдаһан сэрэгэй самолёдуудай дунда олонхинь штурмовик-самолёдууд байха болоно; мүн холо ниидэхэ бомбардировщигуудшье захигданхай.

Германиин Коммунистическэ партиие хорихо тухай Баруун Германиин сүүдэй засагаархидай шиидхэбэри гаргаһанай һүүлээр полициинхид хоротомуухай гүрдэлгэ хэжэ эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дюссельдорфдохи КПГ-эй байшанда полициинхид добтолоо. Коммунистнууд эноэндэнь буруушаалаа мэдүүлжэ, байшангай сонхонуудта национальна тугуудые үлгэһэн байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Тэрээнтэй хамта, Баруун Германи дотор сэрэгэй үйлэдбэриие ехэ болгохо хэмжээнүүд абтана. Баруун Германиин авиационно промышленность байгуулгын түрүүшын гаргашанууд болохо 35 миллион марк энэ жэлэй бюджедээр һомологдобо. Гадна, энэл зорилгоор Баруун Германиин ба США-гэй промышленнигууд 15—16 миллион марк нэмэжэ гаргашалха хүсэлтэй.

Сэрэгэй бэлэдхэлдэ зорюулагдаһан иимэ ехэ һомололгонууд Баруун Германиин хархис нюурнуудай, океанай саанаһаа тэдэниие үмэглэжэ байгаашадай бодото политикые элирхэйлэн харуулжа үгэнэ. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха хэрэгтэ һүүлэй үедэ Баруун Германиин дипломатиин улам ехээр эсэргүүсэдэг болоһые харахада, тэдэнэй бодото зорилгонууд ехэтэ элиржэ үгэнэ.

Буу зэбсэг болон зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухайда дурадхалнууд Бонной зонхилхы нюурнуудай һанаае тон ехээр зобооно. Энээнтэй дашарамдуулан, «Нью-Йорк геральд трибюн» газетын Бонндохи корреспондент Кобленц иигэжэ мэдээсэнэ: «Юрын зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухайда мүнөөнэй дурадхалнууд Баруун Германиин правительствые айхабтар ехээр абиртуулба. Иимэрхүү хараа бодол баримталхагүйн тула тэрэ нилээд ехэ нүлөө үзүүлхэ байна».

Уласхоорондын оршон байдалые дахинаа хурсадуулха ябадалда зорюулагдаһан боннско зонхилхы нюурнуудай иимэ политика Баруун Германиин буржуазна газетэнүүдэй хуудаһанууд дээрэшье һайшаагдахаяа улам болижо байна. Федеративна правительствын политика «хүшэр хүндэ байдалда оронхой» гэжэ, жэшээнь, «Рейнишэ пост» газетэ бэшэнэ.

Гэбэшье, Боннойхид үргэн ниитэ хүн зоной голос хараадаа абалсаха хүсэлэнгүй байна. Баруун Германиин арми байгуулха хэрэгые түргэдүүлхын тула тэдэнэр американска туһаламжа улам үргэнөөр хэрэглэнэ.

Баруун Германида байгуулагдажа байгаа агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй лётчигуудые һургахын тула американска сэрэгэй командовани июлиин һүүл багта 49 самолёт боннско сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэдтэ үгэһэн байна. Баруун Германиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй ниидэлгын һургуулинуудай мэдэлдэ самолёдуудтай хамтадаа мүн радарна түхеэрэлгэнүүд, таамаг ниидэлгэдэ хэрэглэгдэхэ приборнууд ба авиационно бусад зэмсэг хэрэгсэлнүүд үгтөө.

Һаяхан США-һаа Баруун Германида миннэ 4 тральщик ерээ. Баруун Германиин уһан-сэрэгэй частьнууд 14 корабльтай болоо.

Мүнөө үеын реактивна ба атомна зэбсэг һүүлэй һүүлдэ түхеэрхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан Баруун Германиин реваншистнуудай болон миллитаристнуудай ааша ябуулга онсо анхарал хандуулха ёһотой.

Атомна асуудалнуудаар хуули гаргаха эрхэ түлөөлэлгэ Федеральна правительствода олгохо тухайда конституцида нэмэлтэнүүдые оруулха тушаа хуулиин проектые Баруун Германиин правительствын баталһаниинь июлиин һүүл багаар мэдээжэ болобо. Ядерна энерги үйлэдбэрилхэ ба тэрэниие хэрэглэхэ тухай хуулиин проект мүн лэ һайшаагдаһан байгаа. «Атомна энэ хуулиин» ёһоор, атомна энерги үйлэдбэрилэн хэрэглэхэ эрхэ Баруун Германи дотор гүрэнэй эмхи зургаануудташье, мүн энгэй фирмэнүүдтэшье олгогдоно. Бодото дээрээ энэ юун гэһэн удхатайб гэхэдэ, Баруун Германиин томо монополинуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэдэнэй дундаһаа үһөө нэхэхэ хүсэлэнтэй үсөөн бэшэ хүнүүдшье атомна зэбсэг үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ бэлэдхэжэ орохо болоно бшуу. Американска Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Фридрих Круппын Эссенскэ кампани, мүн немецкэ промышленна бусад ехэ 10 фирмэнүүд корпораци байгуулаа. Тэрэ хадаа Баруун Германида атомна реакторнуудые байгуулха хэрэгтэ финансова туһаламжа үзүүлхэ зорилготой.

«Атомна асуудалнуудые эрхилхэ тусгаар министерствые» Баруун Германиин правительствын байгуулһые мүн лэ һэжэглэхээр байна. Тус министерствын ба тэрэниие толгойлогшо Штраусай бэлэдхэһэн программа Баруун Германи дотор хэдэн атомна реакторнуудые байгуулха, мэргэжэлтэд-атомщигуудые олоор бэлэдхэхэ ябадал хараална. Атомна промышленность хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ 1956—57 оной финансова жэлдэ 42 миллион шахуу марк гаргашалагдахаар хараалагдана. Тэрээнһээ гадна, «Эйзенхауэрэй үгэһэн туһаламжа» гэдэгһээ (Холбоото Штадуудай һомолһон мүнгэнһөө) 1,5 миллион марк энэ хэрэгтэ гаргашалагдаха юм.

Атомна зэбсэг үйлэдбэрилгын бэлэдхэл (нэн түрүүн уран бэдэржэ олохо ябадалтай холбоотой хүдэлмэри) Баруун Германиин территори дээрэ эхилһээр хэдэн жэл болобо гэжэ эдэ бүгэдэ тухайда мэдээсэхэ зуураа, хилын саада тээхи хэблэл тэмдэглэнэ. Гитлерэй даалгабари дүүргэлсэһэн эрдэмтэд ба инженернүүд энэ бэлэдхэлдэ хабаадалсана. Уран малтан абажа, сэбэрлэхэ талаар холимол общество байгуулха тухай испано-боннско хэлсээн 1955 ондо баталагдаһан юм. Сьерра-Невадада уранай хэбтэшые немецкэ мэргэжэлтэд олоһон юм.

Атомна зэбсэг үйлэдбэрилхэ арга боломжо Баруун Германида олгогдоо һаа, бүхы хүн түрэлтэндэ ямар ехэ аюул тохёолдуулагдахаб. Энээнииень Баруун оронуудай бодомжотой ажал-ябуулагшад хараадаа абана. Атомна энерги үйлэдбэрилэн хэрэглэхэ ябадалтай холбоотой асуудалнуудые «зоргоороо шиидхэхэ» эрхэ Баруун Германиин миллитаристнуудта үгэжэ болохогүй гэһэн үсөөн бэшэ статьянууд американска хэблэлдэшье толилогдоо. Гэбэшье, «Евратом» гэдэгтэ «атомна энерги үйлэдбэрилэн хэрэглэхэ организацида, Баруун Германиие хабаадуулха гэжэ «Евратом» байгуулха түсэб соо хараалагдаһаниинь элитэ. Ондоогоор хэлэхэдэ, июлиин 12-ой советскэ мэдүүлгэ дотор заагдаһанай ёһоор, «Евратом» байгуулагдаа хадань Баруун Германиин реваншистнууд тэндээ атомна зэбсэг үйлэдбэрилхэ аргатай болоно. Тиигэбэлни, Европын амгалан байдалда горьтойхон аюул тохёолдуулагдаха болоно.

Сэрэгэй байдалда Баруун Германиин орожо байһан ушар немецүүдэй һаналые ехэтэ зобооно. Сэрэгэй алба хэхэ болоһондоошье, мүн боннско правительствын абаһан сэрэгэй бусадшье хэмжээ-ябуулгануудта эсэргүү хүдэлөөн Германиин бүхы Федеративна Республика дотор ургана. Дюссельдорфдо һаяшаг ехэ митинг боложо, резолюци баталан абтаа. «Дайн сэрэгтэ түхеэржэ байхадаа, бүхы немецүүдэй эбынь таһаруулха, эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудта эсэргүү ябуулга хэнэ гээшэт» гэжэ Баруун Германиин хүтэлбэрилэгшэдтэ энэ резолюци һануулна.

КПГ-е хориһон ушар мүн лэ арад зондо иимэ эсэргүү ябуулга болонс. Компартиие хуули буса болгожо, дайн сэрэгтэ Баруун Германиие бэлэдхэхэдээ, боннско зонхилхы нюурнууд немецкэ арадай дайсад байһанаа элишэлэн харуулна ха юм.

Г. ВЕРБИЦКИЙ.

Эб найрамдалай Бүхэиндийскэ соведэй бюрогой сесси

ДЕЛИ, сентябриин 1. (ТАСС.) Эндэ эб найрамдалай Бүхэиндийскэ соведэй бюрогой сесси нээгдэбэ. Энэ сесси дээрэ Суэцкэ асуудал, ядерна буу зэбсэг туршалгые хорихо, буу зэбсэг хуряаха болон эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хэдэ хэдэн шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Хитадай уранзурааша Ци Бай-шидэ эб найрамдалай уласхоорондын шан барюулагдаба

ПЕКИН, сентябриин 1. (ТАСС). Мүнөөдэр Пекиндэ Хитадай мэдээжэ уранзурааша Ци Бай-шидэ эб найрамдалай уласхоорондын 1955 оной шан барюулагдаба. Тэрээнтэй дашарамдуулан болоһон баярай суглаан дээрэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, эб найрамдал хамгаалгын Хитадай арадай комитедэй түрүүлэгшэ Го Мо-жогой үгэ хэлэһэнэй һүүлээр эб найрамдалай уласхоорондын шан олгодог уласхоорондын жюриин түлөөлэгшэ Мао Дунь эндэ сугларагшадай нэрьемэ альга ташалга доро Ци Бай-шидэ шан олгогдоһон тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй грамотые шантайгаарнь барюулба. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай түлөөлэгшэ, Хитадай уранзураашадай союзай түрүүлэгшын орлогшо Е. Цянь-юй шагнагдагшые халуунаар амаршалба.

Баясхалангай үгэ хэлэһэн 96 наһатай уранзурааша Ци Бай-ши Хитадай национальна уран зуралгые саашадань хүгжөөхэ, арадуудай хоорондо культурна холбоо үргэдхэхэ хэрэгтэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ бүхы хүсэеэ үгэхэб гэжэ мэдүүлбэ.

Ци Бай-ши шангайнгаа хахадыень Хитадай национальна уран зуралгын зохёолнуудые шагнаха фонддо үгөө.

Польшодохи туризм тухай

ВАРШАВА, сентябриин 1. (ТАСС). Польшын столицын үйлсэнүүдээр ба талмайнуудаар үдэр бүри гадаадын олон туристнуудай ябахыень хаража болохо юм. Тэдэнэр Варшавын шэнэ гэрнүүдые харана, столицын гоё һайхан юумэнүүдтэй, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудтай танилсана.

Зунай 3 һарын турша соо дэлхэйн элдэб оронуудһаа 2600 шахуу туристнууд Варшава ерэжэ ошоо. Польша Советскэ Союз хоёрой хоорондо туристнууд илангаяа олоороо ябалсана.

«Орбис» гэжэ аяншалгын бюро гадаадын гүрэнүүдэй олохон туристска бюронуудтай барисаатай болонхой. Венгри, Чехословаки, Германска Демократическа Республика, Англи, Франци, Бельги, Голланди, Итали, Швеци ба США-һаа туристнууд олоороо ерэдэг болоо.

Тэрээнтэй хамта польско олон туристнууд элдэб оронуудта ошоно. Байгша ондо хэдэн бүлэг польско ажалшад Советскэ Союз ошоо. Мүн олон мянган хүдэлмэришэд, таряашад болон интеллигенци Чехословаки, Болгари, Венгри, Германска Демократическа Республика болон бусад олон оронуудта ошожо ерэһэн байна.

Хубиин компанинуудай орондо гүрэнэй корпораци бии болгогдобо

ДЕЛИ, сентябриин 1. (ТАСС). Хүнэй наһа мүнхэлхэ гүрэнэй корпораци Индидэ мүнөөдэрһөө хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Национализацида ороһон страховой хубиин 250 компанинуудай һуури дээрэ энэ корпораци эмхидхэгдээ.

Хубиин предприятинуудые национализацилһан энэ ушар хадаа ехэ удхашанартай гэжэ тоологдоно. Индиин президент, вице-президент болон премьер-министр энэ ушар тушаа мэдүүлгэ тунхаглаа. Шэнэ корпорацида туһаламжа үзүүлхыень энэ мэдүүлгэ соогоо тэдэнэр хүн зониие уряалба.

Суэцкэ каналай урдын компаниие Египедэй правительство сүүдтэ үгэбэ

КАИР, сентябриин 1. (ТАСС). «Ахбар эль-Яум» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, өөрынгөө бэшэ болоһон мүнгые хуули бусаар хэрэглэһэнэйнь түлөө Суэцкэ каналай урдын компаниие гэмнэхын тула сүүдтэ үгэхэ гэжэ Египедэй правительство шиидхэбэ. Египет тушаа хоротомуухай юумэ бэшүүлхын тула зарим французска газетэнүүдтэ эдилгэ үгэхэ гэһэн һэдэлгэдэ гаргашалагдаһан мүнгэн тухай хэлэгдэнэ.

Баруунгерманска засагаархидай хуули буса ябуулганууд буруушаагдана

БЕРЛИН, сентябриин 1. (ТАСС). Германиин эхэнэрнүүдэй демократическа союз тушаа баруунгерманска полициин гаргаһан хуули буса аашануудыень, нэгжэлгэ болон конфискацилгыень буруушааһан телеграммые эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин секретариат ФРГ-эй правительствода ба президент Хейсдэ эльгээбэ.

АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Германиин эхэнэрнүүдэй демократическа союзай правлени баруунгерманска засагаархидай гүрдэлгэдэ тэрэшэлэн буруушаалаа мэдүүлээ.

Бразили США-тай хэлсээгээ болюулаа

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 1. (ТАСС). Рио-де-Жанейроһээ «Нью-Йорк Таймс» газетын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Бразилиин правительство США-да атомна түүхэй эд үгэхэеэ болиһон ба Бразилиин газар дээрэ уранай руда хамтадаа бэдэрхэ тухай Холбоото Штадуудтай хэһэн хэлсээгээ болюулһан байна. «Бразилиин политикаяа хубилгаһан ябадал американска хамгаалалгын программада гансата ехэ нүлөө үзүүлхэгүй байбашье, энэ ушар Холбоото Штадуудта ехэхэн политическэ сохилто хэхэ, Бразили дотор тэрэнэй нэрые гутаахал хэбэртэй,—гэжэ корреспондент бэшэнэ.—Бразили дотор Холбоото Штадуудта эсэргүүсэдэг ябадалай улам үргэдэжэ байһан үедэ иимэ юумэ хэгдэбэ».

Шатараар XII олимпиада нээгдэбэ

Дэлхэйн шатаршадай эгээн хүсэтэй 34 команда спортивна тэмсэл хэхэнь

Шатараар XII олимпиада Москвада, Советскэ Армиин Центральна театр соо августын 31-дэ нээгдэбэ.

Олимпиадые нээлгэдэ зорюулагдаһан баярай суглаае Нацануудай турнирай эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ Д. Постников нээгээ.

Мүрысөөндэ хабаадагшадые Моссоведэй түрүүлэгшын орлогшо А. Зайцев амаршалһан байна.

Шатаршадай уласхоорондын федерациин президент Ф. Рограл (Швеци) иигэжэ мэдүүлээ:

Национальна шатаршадай 34 организациин түлөөлэгшэдэй Москвада сутларһанда бидэнэр ехэ баяртайбди. Энэ хадаа Шатаршадай уласхоорондын федерациин хахадһаань олониинь болоно. Москвада эхилжэ байгаа турнир хадаа бүхы дэлхэйн шатаршадай ехэ хани барисаатайе харуулха байна. Спортивна шанга тэмсэл хани харилсаанай ба нүхэрэй ёһоной оршон байдалда үнгэрэг лэ.

Советскэ Союзай шатарай секциин түрүүлэгшэ, уласхоорондын мастер В. Алаторцев дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө шатаршадай эгээ ехэ мүрысөөнэй эхилһэнтэй дашарамдуулан тэрээндэ хабаадагшадые амаршалба.

Удаань Шатаршадай уласхоорондын федерациин вице-президент М. Берман (Франци) үгэ хэлээ.

Турнирай главна арбитр, Шатаршадай уласхоорондын федерациин вице-президент А. Ильмакуннас (Финлянди) жээрэб бариһанай дүнгые соносхобо.

Дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө шатаршадай командна мүрысөөн Москвада, Советскэ Армиин Центральна театр соо сентябриин 1-һээ 25 хүрэтэр үнгэргэгдэхэ байна. Илаһан команда дэлхэйн чемпионой нэрэзэргэ олохо юм. Тус команда дамжуулгын алтан кубок абаха, тиихэдэ хабаадагшадынь алтан медальнуудаар шагнагдаха байна. Хоёрдохи ба гурбадахи һууринуудые эзэлһэн командануудай хабаадагшадта мүнгэн ба бронзово медальнууд үгтэхэ юм.

Шатараар XII олимпиада нээгдэһэндэ соносхогдожо, Шатаршадай уласхоорондын федерациин Гимн ба Советскэ Союзай Гимные оркестр наадаба.

(ТАСС).

Худаг малтад... машина

Кяхтын МТС-эй ... парк жэл ерэхэ тудам ... хэгдэнэ. Эндэ таряа, үб... ряалгын машинанууд, ... маркын тракторнууд ба ... техникэ саг үргэлжэ ... байдаг.

Һаяхан МТС худаг м... «КШК-25» маркын хүсэ... машина абаа. Энэ маши... гаар автоприцеп дээр... хогдонхой, нүүдэл м... юм. Тиин нэгэ халаан ... метр үргэнтэй, 20 метр... гытэй худаг малтаха ... Тэрэнэй малтаһан худа... ноор хэгдэһэн түхэреэн ... гуудаар нюурлагдад... Тиимэ сахариг-хана... МТС-эй механизат... өөһэдөө хэдэг болоо.

Тракторист Гавриил ... нович Разуваев энэ м... богонихон саг соо һайна... далаа. Һүүлэй үедэ тэрэ... нэй нэрэмжэтэ колхозд... даг малтажа, ашагл... оруулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. С... ваев худаг малтадаг «КШ... маркын машина дээрэ ... мэрилжэ байна.

А. С...

Ашаае түсэб... гадуур шэрэ...

Улан-Удэ станциин деп... лектив энэ жэлэй хоёрдохи ... да һайн амжалта туйлаж... эй Улан-Удын горкомой, ... Соведэй гүйсэдкомой зүг... тада хүртөө. Депогой маш... болон заһабарилагшад ша... зуураа, ажалайнгаа бүтээ... дээшэлүүлхэ уялга абаһа...

Депогой хүдэлмэришэд ... дүүргэлтэ болгон, июль һа... һайнаар ажаллаа. Пар... сүүдхэ бүриин гүйсые түрг... сэб 104,3 процентээр, т... скоростиень түргэдхэхэ т... процентээр дүүргэгдээ. Де... шинистнууд июль һарада ... тонно түлишэ арьбалаа. ... цехынхид паровозуудта хэ... да зэргын заһабариие 20... тээр дүүргээ.

Хүндэ ашаанай поезду... лоододог паровозой маши... Сиротин, түсэбһөө гадуур... но ашаа шэрээ. Машинист... мин, Сайфудинов түсэбһө... мүн лэ ехэ хэмжээнэй а... һэн байна.

Паровозуудые заһабар... дэлмэрилдэг котельщигүү... Бердников, фрезеровщик ... мүн бусад олон хүдэлмэри... бүриингөө даалгабариие ... үлүүлэн дүүргэнэ.

М. Вас...

Һонирхолтой у...

Яруунын аймагай Үльд... да һургуулиин багшанар ... жэ газарта үбһэ сабшах... доо иимэ нэгэ һонин уша... байна. Хоёр томо гуран ... ехээр мүргэлдэжэ, нэгэ ... нүгөө гуранайнгаа үргэн... дуур сүмэ мүргөөд, яһа... рондуур үрөөһэн эбэрээ ... һалахын аргагүйгөөр гас... хоюулан үхэшэһэн хэбтэ...

Боро гүрөөһэнһөө бай... нуудайшье эбэрээрээ хо... байхань хаа яа үзэгдэдэг ...

Ц. Н...

Редактор Д. Л. ЛОБС...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27 37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47 59, пропаганды в переводов — 35... культуры в быта, промышленности —34-05, местной информации в писем —24-74, корректорская — 32 67, бухгалтерия 37 32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00856. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №